

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 263 § 2 ΑΚ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΝΑΚΟΠΩΝ ΤΟΥ ΚΠΟΛΛ

Χρήστος Γ. Ζουμπούλης

Δικηγόρος - Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Νομικής Αθηνών

1. Εισαγωγή

1. Ο παράγοντας του χρόνου είναι κυρίαρχος στα περισσότερα από τα φλέγοντα ζητήματα στο πεδίο της παραγραφής, όπως σε αυτό της διακοπής της παραγραφής. Οι ρυθμίσεις για τη διακοπή της παραγραφής, προβλέπονται από τα άρθρα 260-270 του ΑΚ και ανοίγουν πλήθος σημαντικών ζητημάτων που άπτονται τόσο του ουσιαστικού δικαίου όσο και του δικονομικού, απασχολώντας θεωρία και νομολογία.

2. Σημαντικά είναι τα ζητήματα που τίθενται από το άρθρο 263 του ΑΚ. Στην πρώτη παράγραφο του συγκεκριμένου άρθρου, ορίζεται ότι κάθε παραγραφή που διακόπηκε με την έγερση της αγωγής θεωρείται σαν να μη διακόπηκε, αν ο ενάγων παραιτηθεί από την αγωγή ή η αγωγή απορριφθεί τελεσίδικα για λόγους μη ουσιαστικούς. Με τη δεύτερη παράγραφο ορίζεται ότι αν ο δικαιούχος εγείρει και πάλι την αγωγή μέσα σε έξι μήνες, η παραγραφή θεωρείται ότι έχει διακοπεί με την προηγούμενη αγωγή. Δηλαδή, όπως γίνεται γενικά δεκτό, η διάταξη του άρθρου 263 § 2 ΑΚ οδηγεί σε «αναβίωση» του διακοπτικού αποτελέσματος που είχε επέλθει από την πρώτη αγωγή (άρθρο 261 εδ. α' και 270 ΑΚ), το οποίο βέβαια μετά την τελεσίδικη απόρριψη της αγωγής ή μετά την παραίτηση από αυτήν δεν ίσχυε πλέον (άρθρο 263 § 1 ΑΚ).

3. Παρά το γεγονός ότι το εν λόγω άρθρο εντάσσεται στις διατάξεις περί διακοπής της παραγραφής, η σημασία του είναι ευρύτερη. Όπως γίνεται δεκτό εφαρμόζεται αναλογικά επί των αποσβεστικών προθεσμιών¹, επί της χρησικτησίας² και επί της αχρησίας³. Επίσης, υποστηρίζεται με πειστικά επιχειρήματα η αναλογική εφαρμογή του άρθρου 263 ΑΚ και επί των λοιπών ουσιαστικών συνεπειών της αγωγής⁴.

2. Το ζήτημα

1. Το ερώτημα εάν το άρθρο 263 ΑΚ εφαρμόζεται αναλογικά και επί των ανακοπών του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας απασχόλησε τόσο τη θεωρία όσο και τη νομολογία. Πιο συγκεκριμένα, αμφισβητείται, εάν μπορεί να ασκηθεί εκ νέου

1. Βλ. σχετικά *Κεραμέα*, Απόρριψη ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής ως αόριστης και ΑΚ 263, *Liber amicorum Π.Δ. Δαγτόγλου*, σ. 201 επ., *του ιδίου*, Διακοπή της αποσβεστικής προθεσμίας επί διοικητικών διαφορών ουσίας - αναλογική εφαρμογή του κανόνος ΑΚ 263 επί της προσφυγής του άρθρου 246 του Αγροτικού Κώδικος, γνμ., ΕΕΝ, 47, σ. 14 επ.

2. Βλ. σχετικά *Μπότσαρη*, Οι ουσιαστικές συνέπειες της ανακλήσεως της αγωγής, 1986, σ. 85 επ.

3. Βλ. σχετικά *Μπότσαρη*, Οι ουσιαστικές συνέπειες, ό.π. σ. 87 επ.

4. Βλ. σχετικά *Μπότσαρη*, Οι ουσιαστικές συνέπειες, ό.π.

μία ανακοπή, όταν απορριφθεί αυτή για λόγους μη ουσιαστικούς ή ο ανακόπτων παραιτηθεί από το δικόγραφο αυτής και έχει παρέλθει στο μεταξύ η προθεσμία άσκησης της ανακοπής. Τι θα γίνει στην περίπτωση αυτή; Με την παρέλευση της προθεσμίας της ανακοπής ο ανακόπτων θα χάσει το δικαίωμα να ασκήσει την ανακοπή εκ νέου, με αποτέλεσμα να μην επέλθει ουσιαστική εκκαθάριση της υποθέσεως με την εκδίκασή της κατ' ουσία; Ή θα μπορεί αυτός να επανασκήσει την ανακοπή εντός νέας προθεσμίας κατ' άρθρο 263 § 2 ΑΚ;

2. Στη νομολογία, απαντά και η καταφατική αλλά και η αρνητική θέση. Η τελευταία αποτελεί και την κρατούσα άποψη. Η ίδια εικόνα υπάρχει και στη θεωρία: κρατούσα είναι η άποψη που θέλει τη διάταξη του άρθρο 263 § 2 ΑΚ να μην εφαρμόζεται επί των ανακοπών του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ενώ υποστηρίζεται και η άποψη υπέρ της αναλογικής εφαρμογής.

3. Ύστερα από επισκόπηση της περιορισμένης νομολογίας διαπιστώνει κανείς, ότι το ζήτημα τίθεται συνήθως γύρω από την ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής (τόσο αυτής του άρθρο 632 § 1 όσο και αυτής του 633 § 2 ΚΠολΔ) και τις ανακοπές κατά πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης. Το ίδιο φαινόμενο παρατηρείται και στη θεωρία.

3. Κρατούσα άποψη

1. Κατά την κρατούσα άποψη σε θεωρία και νομολογία, η εφαρμογή του άρθρο 263 ΑΚ είναι επιτρεπτή στις αποσβεστικές προθεσμίες δυνάμει του άρθρο 279 ΑΚ. Βασική προϋπόθεση όμως για τη δυνατότητα μίας τέτοιας αναλογικής εφαρμογής είναι – όπως τονίζεται – να πρόκειται για αποσβεστικές προθεσμίες με τη στενή έννοια, που μπορεί να τάσσονται ακόμη και από διοικητικούς νόμους, αλλά όχι από κανόνες του δικονομικού δικαίου.

2. Η αναλογική εφαρμογή του άρθρο 263 ΑΚ στις αποσβεστικές προθεσμίες που θεσπίζονται από κανόνες του δικονομικού δικαίου αποκλείεται, διότι σκοπός του εν λόγω κανόνα είναι η προστασία δικαιωμάτων παρεχομένων από το ουσιαστικό δίκαιο και υποκειμένων στον κίνδυνο της παραγραφής· σε αντιδιαστολή με τα ουσιαστικά δικαιώματα, οι δυνατότητες που προβλέπονται σε δικονομικούς κανόνες – οι λεγόμενες και δικονομικές δυνατότητες –, δεν υπόκεινται σε παραγραφή, αλλά σε «έκπτωση από το δικαίωμα να επιχειρηθεί η πράξη για την οποία είχε οριστεί η νόμιμη ή δικαστική προθεσμία» (άρθρο 151 ΚΠολΔ)⁵. Για τη ρύθμιση των αποσβεστικών αυτών προθεσμιών, εφαρμόζονται οι ειδικές διατάξεις των άρθρο 144 επ. και 152 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και μόνον εφόσον αυτές οι διατάξεις το επιτάσσουν γίνεται εφαρμογή ορισμένων εκ των περι

5. Βλ. *Κεραμέα*, Απόρριψη ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής, ό.π., σ. 202-203, *Τσαντίνη*, Ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής - δογματική ένταξη και ρύθμιση, 2002, σ. 257-258, ο οποίος αναφέρεται στην ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής ειδικότερα.

παραγραφής διατάξεων⁶. Έτσι, η έκπτωση εν προκειμένω αποτρέπεται, όχι με την απλή πρωτοβουλία του διαδίκου – όπως στο θέμα του άρθρου 263 ΑΚ –, αλλά είτε ευθέως από το νόμο (άρθρο 144-158 ΚΠολΔ), είτε δυνάμει δικαστικής αποφάσεως με τη γενική ρύθμιση της επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση⁷.

3. Έτσι, κατά την ίδια άποψη, οι ενδοδιαδικαστικές ενέργειες και ιδιαίτερα οι πράξεις άμυνας του οφειλέτη, όπως οι ανακοπές που προβλέπονται από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, διέπονται αποκλειστικά από δικονομικές προθεσμίες⁸, επί των οποίων η ρύθμιση του άρθρου 263 § 2 ΑΚ δεν είναι αναλογικώς εφαρμοστέα⁹. Υποστηρίζεται, έτσι, ότι σε αυτόν τον κανόνα υπάγονται πλην άλλων και οι προθεσμίες για την άσκηση του ενδίκου βοηθήματος της ανακοπής κατά πράξεων εκτελέσεως του άρθρου 933 ΚΠολΔ¹⁰: το ίδιο γίνεται δεκτό σχετικά με την ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής (τόσο αυτής του άρθρου 632 § 1 όσο και αυτής του 633 § 2 ΚΠολΔ)¹¹: με βάση τα προηγούμενα, ούτε στην ανακοπή κατά του πίνακα

6. Βλ. ΠΠρΛαρ 737/1999, Δικογραφία, 1, (2000), σ. 95, ΜΠρΤρικ 133/2002 (αδημ., Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΔΣΑ) και ΕφΑθ 9328/1989, ΕλΔ, 33, (1992), σ. 370, σύμφωνα με την οποία οι περί παραγραφής διατάξεις «δεν εφαρμόζονται καταρχήν σε προθεσμίες που προβλέπονται από τον ΚΠολΔ, όπως είναι οι προθεσμίες για την άσκηση ενδίκων μέσων... ή για την άσκηση άλλων ενδίκων βοηθημάτων, τούτο δε για το λόγο ότι πάνω σε αυτές τις προθεσμίες εφαρμόζονται οι ειδικές διατάξεις των άρθρων 144 επ. και 152 επ. του εν λόγω Κώδικα και μόνον εφόσον αυτές το επιτάσσουν γίνεται εφαρμογή και ορισμένων εκ των περί παραγραφής και αποσβεστικής προθεσμίας διατάξεων του ΑΚ».

7. Βλ. ΕφΑθ 9328/1989 (προηγ. υποσ.), Κεραμέα, Απόρριψη ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής ως αόριστης και ΑΚ 263, ό.π., σ. 202-203.

8. Βλ. Κεραμέα, Απόρριψη ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής, ό.π., σ. 204, Μπρίνια, Αναγκαστική εκτέλεσις, τόμ. Α', άρθρο 904-940, έκδ. β', Ανατύπωσις, αριθ. 163, σ. 454-456, Σταθέα, Εκτέλεσις - ανακοπαί εκτελέσεως, τόμ. Α', 1977, αριθ. 181, σ. 227-228, ΕφΚρητ 231/1973, ΕΕΝ, 1974, σ. 113.

9. Βλ. Κεραμέα, Απόρριψη ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής, ό.π., σ. 204, Μπρίνια, Αναγκαστική εκτέλεσις, τόμ. 1ος, έκδ. β', αριθ. 163, σ. 457, υποσ. 21, Σταθέα, Εκτέλεσις - ανακοπαί εκτελέσεως, αριθ. 182 η', σ. 228-229.

10. Βλ. έτσι την ΕφΑθ 9328/1989 (προηγ. υποσ.), σύμφωνα με την οποία «σε αυτούς του κανόνες υπάγονται, πλην άλλων και οι προθεσμίες για την άσκηση του ενδίκου βοηθήματος της ανακοπής κατά πράξεων της αναγκαστικής εκτελέσεως... οι οποίες προθεσμίες προβλέπονται από το άρθρο 934 ΚΠολΔ».

11. ΠΠρΛαρ 737/1999 (ό.π., υποσ. 149), ΜΠρΤρικ 133/2002 (ό.π., υποσ. 149). Βλ. και Τσαντίνη (Ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, ό.π., σ. 257 επ.), ο οποίος υποστηρίζει, ότι η εξομοίωση της ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής με αγωγή παρασύρει στη θεώρηση ότι το άρθρο 263 § 2 ΑΚ εφαρμόζεται και στην περίπτωση που η ανακοπή απορρίπτεται για μη ουσιαστικό λόγο. Κατά τον συγγραφέα, με την ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής δεν ασκείται δικαίωμα ούτε αξίωση του ουσιαστικού δικαίου· η ανακοπή αποτελεί μέσο που στρέφεται κατά δικαστικής πράξης και επομένως υπόκειται σε δικονομική προθεσμία που ορίζεται στο νόμο. Επομένως, συνεχίζει, δεν καταλείπεται περιθώριο για εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 263 ΑΚ Καταλήγει, λοιπόν, ότι η διαταγή πληρωμής τελεσιδικεί, εφόσον απορριφθεί τελεσιδικώς η κατά αυτής ανακοπή, χωρίς να ενδιαφέρει εν προκειμένω, εάν πρόκειται για την α-

κατατάξεως εφαρμόζεται το άρθρο 263 ΑΚ.

4. Άλλη άποψη: αναλογική εφαρμογή του άρθρο 263 § 2 ΑΚ επί των ανακοπών του ΚΠολΔ

1. Ωστόσο, η παραπάνω άποψη δε φαίνεται να ακολουθείται πάγια από τη νομολογία. Κατά διαστήματα, εμφανίζονται αντίθετες αποφάσεις, οι οποίες δεν είναι προσκολλημένες στην παραπάνω θέση, αλλά κρίνουν υπέρ της αναλογικής εφαρμογής της διατάξεως του άρθρο 263 § 2 ΑΚ επί κάποιων ανακοπών του ΚΠολΔ¹². Δεν λείπουν βέβαια και οι αντίθετες – με την κρατούσα – γνώμες στη θεωρία¹³. Οι υποστηρικτές της άποψης αυτής φαίνεται να ξεκινούν από την παραδοχή, ότι η ανακοπή, ως εισαγωγικό δίκης δικόγραφο, ασκείται κατά τις διατάξεις περί αγωγής καταλήγοντας έτσι στην εξομοίωση της ανακοπής με την αγωγή μέχρι και το σημείο της εφαρμογής του άρθρο 263 § 2 ΑΚ. Δεν λείπουν ακόμη και οι αποφάσεις που δέχονται την τέτοια αναλογική εφαρμογή θεωρώντας ότι τα άρθρο 279 και 263 ΑΚ έχουν εφαρμογή και στις αποσβεστικές προθεσμίες που θεσπίζονται από κανόνες του δικονομικού δικαίου¹⁴.

5. Η συζήτηση στο πλαίσιο των ανακοπών των άρθρο 632 § 1 και 633 § 2 του ΚΠολΔ

1. Ύστερα από επισκόπηση της περιορισμένης νομολογίας, αλλά και των λιγοστών απόψεων της θεωρίας που διατυπώθηκαν κατά καιρούς σχετικά με το ζήτημα αυτό, διαπιστώνει κανείς ότι η συζήτηση περιστρέφεται κυρίως γύρω από την ιδιόμορφη περίπτωση των ανακοπών κατά διαταγής πληρωμής (του άρθρο 632 § 1 και του 633 § 2 ΚΠολΔ) και λιγότερο σε σχέση με τις ανακοπές που ανοίγουν δίκες περί την εκτέλεση.

νακοπή του άρθρο 632 ή του 633 ΚΠολΔ ή ακόμη, εάν η απόρριψη έγινε για λόγους τυπικούς ή ουσιαστικούς ή ο ανακοπών παραιτήθηκε από το δικόγραφο της ανακοπής.

12. Βλ. ΑΠ 214/1993, αδημ. (Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΔΣΑ), για την αναλογική εφαρμογή του άρθρο 263 ΑΚ επί ανακοπής κατά του πίνακα κατατάξεως, ΕφΠατρ 286/1990, ΑχΝομ, 1990, σ. 193, για την αναλογική εφαρμογή του άρθρο 263 ΑΚ επί ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής.

13. Βλ. Καφέζα, Σχόλια στην ΜονΠρΠατρ 886/1995, Δ, 27, σ. 99, ο οποίος τάσσεται υπέρ της αναλογικής εφαρμογής της διατάξεως του άρθρο 263 ΑΚ επί των ανακοπών κατά διαταγής πληρωμής (τόσο του άρθρο 633 § 1 όσο και του άρθρο 634 § 2 ΚΠολΔ)· βλ. επίσης και Πίψου, Επίδραση της διαδικασίας για την έκδοση διαταγής πληρωμής στην παραγραφή της αξιώσεως, ΕπισκΕμπΔ Β/1996, σ. 538 επ. (550), υποσ. 49, η οποία τίθεται εμφανώς υπέρ της απόψεως αυτής.

14. Βλ. ΑΠ 1450/1998, Δ, 1999, σ. 356, η οποία, ενώ δέχεται ότι εφαρμόζεται το άρθρο 279 ΑΚ επί των αποσβεστικών προθεσμιών που θεσπίζονται από κανόνες δικονομικού δικαίου, κρίνει στη συνέχεια, ότι «το άρθρο 263 ΑΚ δεν μπορεί να έχει ανάλογη εφαρμογή και στην προθεσμία του άρθρο 979 ΚΠολΔ, διότι δεν συμβιβάζεται προς τη φύση και τον σκοπό που με αυτή επιδιώκεται, της άρσεως της αβεβαιότητας για το κύρος της εκτέλεσης με την ταχεία επίλυση των διαφορών»· βλ. επίσης, Πίψου, Επίδραση της διαδικασίας για την έκδοση διαταγής πληρωμής, ό.π., σ. 550, υποσ. 49.

2. Σκόπιμη εμφανίζεται επομένως, η έκθεση και κριτική θεώρηση των εξειδικευμένων απαντήσεων που δόθηκαν από θεωρία και νομολογία σχετικά με το ζήτημα της αναλογικής εφαρμογής της διάταξης του 263 § 2 ΑΚ στις ανακοπές κατά διαταγής πληρωμής. Μέσα από αυτή τη διαδικασία θα διαφανεί η αληθινή διάσταση του ζητήματος και θα αντληθούν επιχειρήματα ικανά στο να οδηγήσουν σε μία ορθή λύση.

5.1. Οι απόψεις που διατυπώθηκαν

1. Κατά την κρατούσα άποψη¹⁵, στην περίπτωση που, λ.χ., ο καθ' ου η διαταγή πληρωμής ασκεί κατ' αυτής ανακοπή εντός της προθεσμίας του άρθρου 632, δηλ. εντός 15 ημερών από την επίδοση σε αυτόν της διαταγής πληρωμής και η ανακοπή του απορρίπτεται τελεσιδικώς για τυπικούς λόγους¹⁶, το δεδικασμένο της απορριπτικής απόφασης περιορίζεται μόνον στο δικονομικό ζήτημα και επομένως ο ανακόπτων μπορεί να επανέλθει είτε ασκώντας την ανακοπή θεραπευμένη από το ελάττωμα είτε ασκώντας αρνητική αναγνωριστική αγωγή. Τα ίδια υποστηρίζονται και για την περίπτωση της ανακοπής του άρθρου 633 ΚΠολΔ

2. Υποστηρίζεται¹⁷ ωστόσο και η αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την οποία, στο παράδειγμα που δόθηκε ανωτέρω η διαταγή πληρωμής τελεσιδικεί εφόσον απορριφθεί τελεσιδικώς η κατ' αυτής ανακοπή αδιάφορα εάν η απόρριψη έγινε για λόγους ουσιαστικούς ή τυπικούς¹⁸. Η ίδια λύση προτείνεται και στην περίπτωση

15. Βλ. *Ποδηματά*, σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, 2000, άρθρο 633, αριθ. 1, *Πίψου*, Επίδραση της διαδικασίας για την έκδοση διαταγής πληρωμής, ό.π., σ. 538 (538, 549, 550-551), ειδικά για την ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ, ΑΠ 3/2000, ΕλΔ, 2000, σ. 377, ΕφΑθ 12665/1989, ΕλΔ, 1991, σ. 156, ΜονΠρΠατρ, 886/1995, Δ, 1996, σ. 99 (με παρατηρήσεις *Καφέζα*, σ. 103): βλ. όμως και *Κονδύλη*, Το δεδικασμένο, σ. 60, η γνώμη του οποίου διαφοροποιείται ως προς την τελεσιδική απόρριψη της ανακοπής του άρθρου 633 ΚΠολΔ έστω και για τυπικούς λόγους, η οποία συνεπάγεται – κατά την άποψη του συγγραφέα – την τελεσιδικία της διαταγής πληρωμής, «διότι θα έχει εν τω μεταξύ παρέλθει το δεκαήμερον».

16. Υπενθυμίζουμε, ότι το ίδιο θα ισχύει και στην περίπτωση της παραίτησης από το δικόγραφο της ανακοπής – έτσι και *Φρέρης*, Διαταγή πληρωμής και παραγραφή, σ. 182, κατά τον οποίο «η παραίτηση από το δικόγραφο της ανακοπής ισοδυναμεί με την τελεσιδική απόρριψή της για τυπικούς λόγους».

17. Βλ. *Τσαντίνη*, Ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, σ. 257 επ.

18. Υπενθυμίζουμε, ότι στην περίπτωση αυτή, δηλαδή στην περίπτωση που η ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ ασκείται εμπρόθεσμα, αλλά απορρίπτεται για λόγους τυπικούς, υποστηρίζεται από την μάλλον κρατούσα άποψη, ότι δεν είναι δυνατή η εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 633 § 2 του ΚΠολΔ και, επομένως, ο ανακόπτων χάνει την ευκαιρία να «ακουστεί» στο πλαίσιο της διαδικασίας της διαταγής πληρωμής (βλ. *Ποδηματά*, σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, άρθρο 633, II, αριθ. 13, σ. 1195). Ωστόσο, εάν δεχτούμε την άποψη ότι το δεδικασμένο της διαταγής πληρωμής είναι του αυτού εύρους και της αυτής ισχύος, είτε ασκήθηκε ανακοπή και κρίθηκε επί της ουσίας είτε ασκήθηκε ανακοπή και απερρίφθη ως απαράδεκτη σε συνδυασμό με την κρατούσα άποψη περί μη εφαρμογής του άρθρου 633 §

που η ανακοπή του άρθρου 633 ΚΠολΔ απορρίπτεται για λόγους τυπικούς¹⁹. Υπογραμμίζεται²⁰ δε, ότι δεν αποτελεί αποφασιστικό επιχείρημα για την απόρριψη της θέσεως αυτής, ότι θα έπρεπε να διασφαλίζεται στον δανειστή η δυνατότητα να έχει δεδουλευμένο επί της ουσίας. Περαιτέρω διατυπώνεται²¹, ότι σε αντίθεση με ότι ισχύει στην αγωγή, η «*παραχώρηση*» δυνατότητας δεύτερης ανακοπής υπό το πρόσχημα ότι αυτή είναι προς το συμφέρον του δανειστή είναι λανθασμένη, καθότι ο δανειστής δεν έχει κανένα συμφέρον να ανοιχθεί νέα δίκη ανακοπής. Επομένως, κατά την ίδια άποψη, το δεδουλευμένο της διαταγής πληρωμής είναι του αυτού εύρους και της αυτής ισχύος, είτε ασκήθηκε ανακοπή και κρίθηκε επί της ουσίας είτε ασκήθηκε ανακοπή και απερρίφθη ως απαράδεκτη, είτε τέλος δεν ασκήθηκε καθόλου ανακοπή παρά τις δύο προβλεπόμενες στο νόμο επιδόσεις²². Είναι λοιπόν εμφανές, ότι η συγκεκριμένη άποψη δεν καταλείπει περιθώρια για την αναλογική εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 263 § 2 ΑΚ επί των εν λόγω ανακοπών²³.

3. Στο πλαίσιο της πρώτης απόψεως, κατά την οποία στην περίπτωση που η ανακοπή απορρίπτεται τελεσιδικώς για τυπικούς λόγους ή ο ανακόπτων παρατείνεται από το δικόγραφο αυτής, το δεδουλευμένο της απορριπτικής απόφασης περιορίζεται

2 ΚΠολΔ στην περίπτωση που η ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ ασκείται εμπρόθεσμα, αλλά απορρίπτεται για λόγους τυπικούς (βλ. *Τσαντίνη*, ό.π., σ. 257 επ.), οδηγούμαστε σε ιδιαίτερος αυστηρά αποτελέσματα για τον καθ' ου η διαταγή πληρωμής, με αποτέλεσμα να τίθεται ζήτημα μη εφαρμογής, εν προκειμένω, του συνταγματικά κατοχυρωμένου στο άρθρο 20 του Σ. δικαιώματος άμυνας και ακροάσεως. Βλ. περαιτέρω την άποψη του *Τσαντίνη* (ό.π., σ. 261-262), ο οποίος αναφέρει ότι είναι λανθασμένη η άποψη που υποστηρίζει ότι στην περίπτωση που η ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ απορριφθεί για λόγους τυπικούς, τότε η διαταγή πληρωμής δεν τελεσιδικεί, πριν δοθεί στον οφειλέτη η δυνατότητα να ασκήσει την ανακοπή του άρθρου 633, διότι έτσι οδηγούμαστε σε κατακερματισμό των δικών επί των ανακοπών, με προφανή βλάβη του υπέρ ου η διαταγή πληρωμής, ενώ ο σκοπός τόσο του θεσμού της διαταγής πληρωμής όσο και της κατ' αυτής ανακοπής είναι η γρήγορη και οριστική εκκαθάριση των διαφορών. Υποστηρίζεται ωστόσο και η ενδιάμεση άποψη (βλ. *Φρέρη*, Διαταγή πληρωμής και παραγραφή, σ. 182-183), κατά την οποία η παραίτηση από το δικόγραφο της ανακοπής που ισοδυναμεί με την τελεσιδική απόρριψη της για τυπικούς λόγους, σημαίνει ότι «*ο μεν δικαιούχος της αξιώσεως αποκτά τη δυνατότητα να επανεπιδώσει τη διαταγή πληρωμής, ο δε οφειλέτης το δικαίωμα να ασκήσει, μετά τη δεύτερη επίδοση, την ανακοπή του άρθρου 633 § 2 ΚΠολΔ*». Η τελευταία αυτή άποψη, υποστηρίζεται στο πλαίσιο της παράλληλης ερμηνείας των άρθρων 261 εδ. α', 263 ΑΚ και 634 ΚΠολΔ που προτείνεται από το συγγραφέα, ο οποίος τεκμηριώνει τις απόψεις του με ισχυρά επιχειρήματα (βλ. σ. 148 επ.) και είναι ορθότερη κατά τη γνώμη του γράφοντος.

19. Βλ. *Τσαντίνη*, ό.π., σ. 259.

20. Έτσι και *Ποδηματά*, σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, άρθρο 633, ΙΙ, αριθ. 13, σ. 1195· βλ. *Τσαντίνη*, ό.π., σ. 260.

21. Βλ. *Τσαντίνη*, ό.π., σ. 260.

22. Βλ. *Τσαντίνη*, ό.π., σ. 261.

23. Βλ. *Τσαντίνη*, ό.π., σ. 257-258, σύμφωνα με τον οποίο «*η μονότροπη εξομοίωση της ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής με αγωγή παρασύρει εν προκειμένω στη θεώρηση ότι εφαρμόζεται το άρθρο 263 § 2 ΑΚ και στην περίπτωση που η ανακοπή απορριφθεί για δικονομικό λόγο*».

μόνον στο δικονομικό ζήτημα και επομένως ο ανακόπτων μπορεί να επανέλθει με νέα ανακοπή – εάν σώζεται η προθεσμία των δεκαπέντε ημερών στην περίπτωση της ανακοπής του 632 και των δέκα ημερών εάν πρόκειται για την ανακοπή του 633 ΚΠολΔ –, υποστηρίχθηκε η δυνατότητα αναλογικής εφαρμογής του άρθρου 263 § 2 ΑΚ.

4. Κατά μία λοιπόν άποψη²⁴, θα πρέπει να γίνεται δεκτή η δυνατότητα του οφειλέτη να επανασκήσει την ανακοπή του που απορρίφθηκε για λόγους τυπικούς ή ανακλήθηκε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 263 § 2 ΑΚ, όχι βέβαια μέσα στην εξάμηνη προθεσμία που προβλέπεται από το άρθρο αυτό, αλλά μέσα στη μικρότερη προθεσμία των δέκα πέντε εργάσιμων ημερών που ορίζει το άρθρο 632 § 1 ΚΠολΔ ή των δέκα ημερών που ορίζει το άρθρο 633 § 2 ΚΠολΔ²⁵. Τα επιχειρήματα της εν λόγω απόψεως, φαίνεται πως αντλούνται από το γεγονός ότι επειδή το άρθρο 263 ΑΚ εφαρμόζεται δυνάμει του άρθρου 279 και στις αποσβεστικές προθεσμίες, θα εφαρμόζεται και επί των εν λόγω δικονομικών προθεσμιών. Η επιχειρηματολογία αυτή, όμως, δεν μπορεί να στηρίζει επαρκώς τα όσα προτείνονται, όπως θα γίνει αντιληπτό στη συνέχεια.

5.2. Σχόλια

1. Στο πλαίσιο της συζήτησης που διεξήχθη για την αναλογική εφαρμογή της διατάξεως του 263 § 2 ΑΚ στις ανακοπές κατά διαταγής πληρωμής, τίθενται τα κυριότερα σημεία προβληματισμού σε σχέση με το γενικότερο θέμα της αναλογικής εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως στις ανακοπές του ΚΠολΔ.

2. Γενικότερα δεν πρέπει να λησμονείται, ότι η διαταγή πληρωμής αποτελεί προϊόν μίας ταχύτατης διαδικασίας εγγράφων, η οποία παρέχει στο δανειστή τον επιδιωκόμενο εκτελεστό τίτλο εξασφαλίζοντας υπό προϋποθέσεις την «τελεσίδικη» κρίση ως προς την ύπαρξη της απαιτήσεώς του. Η διαδικασία ξεκινά με αίτηση του δανειστή προς το δικαστήριο, το οποίο χωρίς οποιαδήποτε συμμετοχή του οφειλέτη προχωρεί στην έκδοση της διαταγής πληρωμής, ενώ το δικαίωμα ακροάσεως και άμυνας του οφειλέτη εξασφαλίζεται αποκλειστικά με το ένδικο βοήθημα της ανακοπής²⁶. Δεδομένης λοιπόν της σημαντικής αποστολής της εν λόγω ανακοπής, θα πρέπει να καταβάλλεται μεγάλη προσοχή στη διατύπωση απόψεων σχετικών με αυτή.

24. Έτσι Καφέζας, Παρατηρήσεις στην απόφαση 886/1995 του ΜΠρΠατρ, Δ, 27, σ. 99 (105-106) και ΕφΠατρ 286/1990, ό.π.

25. Για το ειδικότερο ζήτημα της μετατροπής της προθεσμίας του άρθρου 263 § 2 ΑΚ στην περίπτωση που ο νόμος καθιερώνει χρόνο παραγραφής – ή αποσβεστικής προθεσμίας – μικρότερο του εξαμήνου, βλ. αντί άλλων, Τσετσέκο, Η Παραγραφή, σ. 119-120, Γεωργιάδη - Σταθόπουλο, Αστικός Κώδικας, ό.π. υποσ. 9, άρθρο 263, σ. 466, Βαθρακοκοίλη, ΕρΝομΑΚ, ό.π. υποσ. 79, άρθρο 263, αριθ. 3α, σ. 1079, ΕφΑθ 2724/1978, ΝοΒ, ΚΖ', σ. 571.

26. Βλ. αναλυτικά κατωτέρω, υπό αριθ. 7.1 με τις εκεί παραπομπές.

3. Η άποψη ότι το δεδικασμένο της διαταγής πληρωμής είναι του αυτού εύρους και της αυτής ισχύος, είτε ασκήθηκε ανακοπή και κρίθηκε επί της ουσίας, είτε ασκήθηκε ανακοπή και απερρίφθη ως απαράδεκτη, είτε, τέλος, δεν ασκήθηκε καθόλου ανακοπή παρά τις δύο προβλεπόμενες στο νόμο επιδόσεις, δεν είναι ορθή, αφού χαρακτηρίζεται από υπερβολική αυστηρότητα και δημιουργεί αμφιβολίες για το κατά πόσον μία τέτοια ρύθμιση μπορεί να εξασφαλίζει το συνταγματικά κατοχυρωμένο στο άρθρο 20 του Συντάγματος δικαίωμα άμυνας και ακροάσεως του οφειλέτη. Έτσι, ως ορθότερη προκρίνεται η κρατούσα άποψη, η οποία δέχεται ότι σε περίπτωση απορρίψεως της ανακοπής για τυπικούς λόγους – ή ανακλήσεώς της –, το δεδικασμένο της απορριπτικής απόφασης περιορίζεται μόνο στο δικονομικό ζήτημα και, επομένως, ο ανακόπτων μπορεί να επανέλθει ασκώντας νέα ανακοπή – εφόσον σώζεται η προς τούτο προθεσμία.

4. Περαιτέρω, στο ίδιο πνεύμα θα μπορούσε να υποστηριχθεί, ότι δεν θα πρέπει στην περίπτωση που η ανακοπή του άρθρου 632 ασκείται εμπρόθεσμα, αλλά απορρίπτεται, λ.χ., για λόγους μη ουσιαστικούς, να μην παρέχεται στον οφειλέτη – ανακόπτοντα η δυνατότητα της ανακοπής του άρθρου 633 ΚΠολΔ²⁷ – όπως υποστηρίχθηκε. Αλλά το ζήτημα αυτό εκφεύγει των ορίων της μελέτης αυτής.

5. Τέλος, κατά τη γνώμη του γράφοντος η άποψη περί αναλογικής εφαρμογής του άρθρου 263 § 2 ΑΚ, που στηρίζεται στην εφαρμογή του άρθρου 279 ΑΚ και επί των δικονομικών προθεσμιών των εν λόγω ανακοπών, δεν είναι πειστική. Αναμφισβήτητα, το άρθρο 279 ΑΚ δεν περιλαμβάνει στο πεδίο εφαρμογής του τις δικονομικές προθεσμίες – πειστική η κρατούσα άποψη²⁸ εν προκειμένω – και ως εκ τούτου, η τέτοια θεώρηση δεν είναι δυνατό να στηρίξει την εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 263 § 2 ΑΚ επί των ανακοπών κατά διαταγής πληρωμής ή οποιωνδήποτε ανακοπών του ΚΠολΔ

6. Κριτική στην κρατούσα άποψη: το πραγματικό δίλημμα

1. Προφανής σκοπός της διατάξεως του άρθρου 263 ΑΚ, είναι να συνδεθεί η διακοπή της παραγραφής προς την ουσιαστική κρίση της αξιώσεως²⁹. Εάν λοιπόν

27. Έτσι και Φρέρης, ό.π., σ. 182-183.

28. Βλ. ανωτέρω αριθ. 2.

29. Βλ. Μαριδάκη, Αιτιολογική Έκθεση επί του προσχεδίου των Γενικών Αρχών, σ. 259, Σημαντήρα, Γενικά Αρχαία Αστικού Δικαίου, έκδ. 2η, 1977, σ. 618, Βαθρακοκόλη, ΕρμΑΚ, σ. 1080, Μπότσαρη, Οι ουσιαστικές συνέπειες, ό.π., σ. 57-58, Γεωργιάδη - Σταθόπουλο, Αστικός Κώδικας, ό.π. υποσ. 9, άρθρο 263, σ. 466, καθώς και τα σχόλια του Μαριδάκη στην απόφαση 687 του 1936 του Εφετείου Αθηνών (Θ, ΜΖ', σ. 942), σύμφωνα με τον οποίο «*δια της διατάξεως ταύτης (εννοείται εδώ το άρθρο 263 § 2 ΑΚ) το δίκαιον προστατεύει τον δικαιούχον εκείνον, όστις δια της εγέρσεως αγωγής κατέδειξεν ότι δεν εγκαταλείπει τα δικαιώματά του και εννοεί να παλέψει κατά της επιδράσεως του χρόνου...θα απετέλει σκληρότητα απώλεια της δίκης άνευ αποφάσεως επί της ουσίας, να επιφέρει και απώλειαν ουσιαστική της αξιώσεως, συμπληρουμένου εν τω μεταξύ του χρόνου της παραγραφής*».

για λόγους τυπικούς ματαιωθεί αυτή η ουσιαστική κρίση, το άρθρο 263 § 2 ΑΚ ορίζει, ότι θα πρέπει να επιτραπεί στο δικαιούχο να επανέλθει εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος και να καρπωθεί το διακοπτικό της παραγραφής αποτέλεσμα από την πρώτη άσκηση της αγωγής, προκειμένου να μην χάσει την ευκαιρία ικανοποίησης της αξιώσεώς του, κάτι που θα ήταν ιδιαίτερα ανεπιεικές, αφού επέδειξε επιμέλεια με την άσκηση της πρώτης αγωγής.

2. Παρατηρείται, έτσι, ότι η διάταξη του άρθρου 263 § 2 ΑΚ διέπεται από την αντίληψη ότι ο ενάγων – ο οποίος υπήρξε, βέβαια, επιμελής – δε θα πρέπει να χάνει την ευκαιρία ουσιαστικής κρίσεως επί της αξιώσεώς του, εξαιτίας λόγου τυπικού – η ύπαρξη του οποίου δεν εξαρτάται από αυτόν. Αλλά θα πρέπει να εκδίδεται στις περιπτώσεις αυτές απόφαση επί της ουσίας. Με άλλα λόγια, ο νομοθέτης θεωρεί ότι θα πρέπει στις περιπτώσεις αυτές να διασφαλίζεται το, συνταγματικά κατοχυρωμένο στο άρθρο 20 του Σ., δικονομικό δικαίωμα για παροχή δικαστικής προστασίας του διαδίκου³⁰. Αναμφισβήτητα, με τη διάταξη του άρθρου 263 § 2 ΑΚ ο νομοθέτης επιδεικνύει μία διάθεση ευνοϊκής μεταχείρισης απέναντι στον επιμελή δανειστή. Για αυτό και με τη θέσπιση του άρθρου 263 § 2 ΑΚ αναγνωρίζει την ανάγκη να παρασχεθεί μία «*δεύτερη ευκαιρία*»³¹ στον δικαιούχο της αξιώσεως να επιτύχει την ικανοποίησή της, στην περίπτωση που η πρώτη απόπειρα δικαστικής

30. Όπως επισημαίνεται από τον καθηγητή Ν. Κλαμαρή (βλ. *Κλαμαρή*, Το δικαίωμα δικαστικής προστασίας κατά το άρθρο 20 § 1 του Σ/1975, 1989, κεφ. 4, αριθ. 4.2.2, σ. 155), το δικονομικό/συνταγματικό δικαίωμα για παροχή δικαστικής προστασίας συγκεκριμενοποιείται στο δικαίωμα για έκδοση δικαστικής αποφάσεως επί της ουσίας, διότι «*η άσκηση της δικαιοδοσίας, δηλαδή της εξουσίας για απονομή δικαιοσύνης στις διαφορές και υποθέσεις που υπάρχουν στα δικαστήρια λόγω υποβολής σχετικής αιτήσεως, εκδηλώνεται πρώτα απ' όλα και κατά κύριο λόγο – όχι όμως μόνο – με το δικανικό συλλογισμό που διατυπώνει το δικαστήριο στη συγκεκριμένη περίπτωση και ο οποίος κατά κυριολεξία συνιστά αυτή την διάγνωση και απόφαση*». Διευκρινίζεται, επίσης, ότι η δικαστική απόφαση πρέπει να αφορά το αίτημα το οποίο υποβλήθηκε με την αίτηση για παροχή δικαστικής προστασίας. Περαιτέρω τονίζεται (ό.π., σ. 217), ότι «*πλήρης δικαστική προστασία από ποιοτική θεώρηση σημαίνει ακριβώς, ότι το δικαίωμα δικαστικής προστασίας πρέπει να δίνει την ευχέρεια ή κατά διαφορετική διατύπωση να ανοίγει το δρόμο για την από νομικής και πραγματικής πλευράς πλήρη δικαστική διαλεύκανση της υποθέσεως/διαφοράς, η οποία έχει υπαχθεί στο δικαστήριο με την ενάσκηση του δικαιώματος δικαστικής προστασίας και σε τελευταία ανάλυση για την από νομικής και πραγματικής πλευράς πλήρη δικαιοδοτική αξιολόγηση της κατ' ενάσκηση του προηγουμένου συνταγματικού/δικονομικού δικαιώματος υποβληθείσας αιτήσεως για παροχή δικαστικής προστασίας*».

31. Βλ. και *Χριστοδούλου*, Το ΑΚ 279 εν συνδυασμό προς το ΑΚ 163 - Εις γενικούς κανόν, ΝΔ, 8, σ. 206 επ., κατά τον οποίο θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε την επανέγερση της αγωγής περί της οποίας το 263 § 2 ΑΚ, ως ένα είδος ενδίκου μέσου, δεδομένου ότι με αυτή επιδιώκεται ο ίδιος σκοπός που επιδιώκεται και με την άσκηση ενδίκου μέσου, δηλαδή, η πλήρης και δια της εκδόσεως τελεσιδικίου αποφάσεως πραγματοποιούμενη άσκηση του δικαιώματος (σ. 212). Αν και η συγκεκριμένη άποψη είναι υπερβολική, καθώς δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί η διάταξη του άρθρου 263 § 2 ΑΚ ως ένδικο μέσο, εντούτοις αποδίδει σε μεγάλο βαθμό την πρακτική σημασία της εν λόγω διατάξεως.

καταδιώξεως του οφειλέτη του απέβη ανεπιτυχής και μάλιστα για λόγους που δεν οφείλονται σε αυτόν³². Και ο σκοπός αυτός επιτυγχάνεται νομοτεχνικά με τη χρησιμοποίηση ενός πλάσματος δικαίου³³.

3. Λαμβανομένου όμως υπόψη, ότι οι ανακοπές του ΚΠολΔ δεν διακόπτουν την παραγραφή – λ.χ. στη διαδικασία για την έκδοση διαταγής πληρωμής, η παραγραφή διακόπτεται από την επίδοση της διαταγής πληρωμής κατ' άρθρο 634 ΚΠολΔ –, η παράγραφος 1 του άρθρου 263 ΑΚ δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί επί αυτών · γι' αυτό άλλωστε, γίνεται λόγος για εφαρμογή της δεύτερης παραγράφου του εν λόγω άρθρου και όχι για εφαρμογή και της πρώτης παραγράφου. Έτσι, θα μπορούσαμε να πούμε ότι δεν ζητείται εν προκειμένω η αναλογική εφαρμογή του άρθρου 263 ΑΚ – η ρύθμιση του οποίου είναι, ούτως ή άλλως, ξένη προς τη φύση των ανακοπών του ΚΠολΔ –, αλλά η αναλογική εφαρμογή του πλάσματος που θεσπίζεται από τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου αυτού, δηλαδή η δυνατότητα της «*δεύτερης ευκαιρίας*».

4. Επομένως, η κρατούσα άποψη, κατά την οποία δεν είναι δυνατή η αναλογική εφαρμογή της διάταξης του 263 § 2 ΑΚ επί των ανακοπών του ΚΠολΔ, χάνει την ουσία του υπό διαπραγμάτευση ζητήματος. Μπορεί ο άμεσος σκοπός του κανόνα του άρθρου 263 ΑΚ να είναι η προστασία δικαιωμάτων παρεχομένων από το ουσιαστικό δίκαιο και υποκειμένων στον κίνδυνο της παραγραφής, ενώ οι δυνατότητες που προβλέπονται σε δικονομικούς κανόνες να μην υπόκεινται σε παραγραφή, αλλά σε «*έκπτωση από το δικαίωμα να επιχειρηθεί η πράξη για την οποία είχε οριστεί η νόμιμη ή δικαστική προθεσμία*», όπως υποστηρίζει η κρατούσα άποψη³³, αλλά το ζήτημα δεν είναι αυτό εν προκειμένω: το ερώτημα που θα πρέπει

32. Βλ. *Χριστοδούλου*, ό.π., σ. 208, σύμφωνα με τον οποίο, από μία άποψη η έννοια της άσκησης του δικαιώματος περιέχει αφενός στοιχεία που αποτελούν συστατικά μέρη και προϋποθέσεις απαραίτητες για την πραγματοποίησή της, τα οποία εξαρτώνται από τη βούληση του ασκούντος το δικαίωμα δικαιούχου, ο οποίος υποχρεούται να επιχειρήσει συγκεκριμένες πράξεις, διότι αλλιώς δεν μπορούμε να μιλούμε για άσκηση του δικαιώματος και αφετέρου, περιέχει στοιχεία των οποίων η ύπαρξη δεν εξαρτάται από τη βούληση του δικαιούχου.

33. Η διάταξη του άρθρου 263 § 2 ΑΚ, η οποία από νομοτεχνικής απόψεως ανήκει στην κατηγορία των γνήσιων βοηθητικών (ερμηνευτικών) διατάξεων του νόμου και είναι παραπεμπτική, μεταβάλλει ένα μέρος από την έννομη συνέπεια του κανόνα δικαίου της § 1 του ίδιου άρθρου χρησιμοποιώντας ως τρόπο παραπομπής το πλάσμα δικαίου, εξισώνοντας δηλαδή τεχνητά το πραγματικό της (επ'ανέγερση εντός έξι μηνών της αγωγής μετά από παραίτηση ή τελεσίδικη απόρριψη για λόγους μη ουσιαστικούς) με το πραγματικό ενός άλλου κανόνα. Στην περίπτωση μας από την επανάσκηψη της αγωγής ισχύει η έννομη συνέπεια των άρθρων 261 εδ. α' και 270 που είχε επέλθει με την επίδοση της πρώτης αγωγής, ύστερα από αναβίωσή της. Δηλαδή με το πλάσμα της παραγράφου 2 του άρθρου 263 ΑΚ, αποκλείεται η έννομη συνέπεια της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου και ισχύει μία έννομη συνέπεια που θα ίσχυε αν δεν είχε συμβεί η παραίτηση από την αγωγή ή η απόρριψή της για λόγους μη ουσιαστικούς. Βλ. όμως και *Μητσόπουλο*, Το πρόβλημα της έννοιας του δικαϊκού

να τεθεί είναι το κατά πόσον θα θεωρούνταν ή όχι αναγκαίο και εφικτό, να εφαρμοστεί και στον ανακόπτοντα η δεύτερη αυτή ευκαιρία που δίδεται στον ενάγοντα· ή αλλιώς, εάν θα ήταν εφικτός και σκόπιμος ένας δανεισμός του νομοτεχνικού μέσου που προσφέρεται από τη διάταξη του άρθρου 263 § 2 ΑΚ, με σκοπό τη δικαιότερη ρύθμιση της κατάστασης που δημιουργείται όταν ο ανακόπων χάνει την – βραχεία πολλές φορές – προθεσμία ασκήσεως της ανακοπής, για λόγους που δεν οφείλονται στη βούλησή του.

5. Θα μπορούσαμε, λοιπόν, να πούμε, ότι το ζήτημα τίθεται σε ανώτερο επίπεδο από αυτό που η κρατούσα άποψη φαίνεται να τοποθετεί τη γενικότερη συζήτηση: τη διάταξη του άρθρου 263 § 2 ΑΚ διαπνέει μία διάθεση του νομοθέτη για ευνοϊκή μεταχείριση του επιμελούς δανειστού. Αυτή η ευνοϊκή μεταχείριση, όμως, είναι αντανάκλαση της γενικότερης αντίληψης του νομοθέτη ότι τυπικοί λόγοι δεν θα πρέπει να καθίστανται εμπόδιο στην πραγμάτωσή του, συνταγματικά κατοχυρωμένου στο άρθρο 20 του Σ., δικονομικού δικαιώματος για παροχή δικαστικής προστασίας του δανειστή – στο βαθμό που κάτι τέτοιο είναι εφικτό, χωρίς να παραβλάπτονται ουσιωδώς τα συμφέροντα του οφειλέτη³⁴.

6. Δεν θα πρέπει παράλληλα να λησμονούμε³⁵, ότι στο συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα δικαστικής προστασίας, εμπεριέχεται – ή βρίσκεται σε άμεση λειτουργική σχέση και σύνδεση με αυτό – και το δικαίωμα δικαστικής ακροάσεως ενώπιον των δικαστηρίων. Και τόσο οι ανακοπές κατά διαταγής πληρωμής όσο και ορισμένες ανακοπές κατά της εκτελέσεως, διασφαλίζουν το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα άμυνας και ακροάσεως του καθ' ου:

7. Πιο συγκεκριμένα, με τη διαδικασία προς έκδοση διαταγής πληρωμής ο νόμος δίδει προβάδισμα στα συμφέροντα του δανειστή: δίδει σε αυτόν την ευκαιρία μέσα από μία σύντομη διαδικασία εγγράφων, να αποκτήσει τον επιδιωκόμενο εκτελεστό τίτλο³⁶. Και η διαδικασία αυτή δεν συνιστά διαγνωστική διαδικασία,

πλάσματος, 1998, σύμφωνα με τον οποίο η διάταξη του άρθρου 263 § 2 ΑΚ δεν αποτελεί δικαϊκό πλάσμα.

33. Βλ. *Κεραμέα*, Απόρριψη ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής ως αόριστης και ΑΚ 263, σ. 202-203, *Τσαντίνη*, Ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής ό.π., σ. 257-258.

34. Βλ. για τις θέσεις του Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στο θέμα της τυπικότητας της διαδικασίας σε σχέση με την αρχή της δίκαιης δίκης την Απόφαση *Edificaciones March Gallego* κατά Ισπανίας της 19ης Φεβρουαρίου 1998 σε *Α. Πανταζόπουλο*, «Επιλεγμένα Νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σε Θέματα Αστικού Δικονομικού Δικαίου», 2004, σελ. 154 επ. και τις αναπτύξεις του ίδιου για το θέμα μετά από αυτήν.

35. Βλ. *Κλαμαρή*, Το δικαίωμα δικαστικής ακροάσεως, κεφ. 4, αριθ. 4.3.1.2, σ. 218.

36. Βέβαια, η ταχεία και ολιγοδάπανη διαδικασία για την έκδοση διαταγής πληρωμής αποτελεί πρόσταγμα του ουσιαστικού δικαίου, καθώς οι απαιτήσεις για τις οποίες συγχωρείται η έκδοση διαταγής πληρωμής προαποδεικνύονται και είναι βέβαιες και εκκαθαρισμένες· ως εκ τούτου, η πιθανότητα ο δανειστής να είναι και αληθινός δικαιούχος της αξιώσεως που ασκεί, είναι μεγαλύτερη από ότι σε

αφού ούτε η έκδοσή της περιβάλλεται από τις κλασικές εγγυήσεις απονομής δικαιοσύνης (κλήτευση του οφειλέτη, συζήτηση στο ακροατήριο, δημοσιότητα των συνεδριάσεων, αιτιολογία της αποφάσεως κ.ο.κ.), ούτε κατάγεται σε δίκη προς διάγνωση η αξίωση του αιτούντος, αφού σκοπός της όλης διαδικασίας είναι απλώς ο ταχύς εξοπλισμός του σχετικού εγγράφου με δύναμη εκτελεστού τίτλου, έτσι ώστε να αποτρέπεται ο κίνδυνος απώλειας του δικαιώματος του δανειστή με την παρέλευση άπρακτων προθεσμιών³⁷. Από την άλλη πλευρά, ως μοναδικές προστάτιδες των συμφερόντων του οφειλέτη θεσπίζονται οι δύο ανακοπές, αυτή του άρθρου 632 και αυτή του 633 ΚΠολΔ. Λόγω λοιπόν της ιδιαίτερης φύσης της διαδικασίας προς έκδοση διαταγής πληρωμής, το δικαίωμα ανακοπής που παρέχεται στον καθ' ου από το νόμο, αποτελεί τη μοναδική εξασφάλιση του συνταγματικά κατοχυρωμένου (άρθρο 20 Σ.) δικαιώματος άμυνας και ακροάσεως που του αναγνωρίζεται. Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα, ότι οι ανακοπές των άρθρων 632 και 633 ΚΠολΔ κατέχουν σημαντική θέση στη διαδικασία της εκδόσεως διαταγής πληρωμής διασφαλίζοντας το δικαίωμα άμυνας και ακροάσεως του καθ' ου³⁸.

8. Όπως είναι γνωστό³⁹, στο ελληνικό δίκαιο η αξίωση εκτέλεσεως του επισπεύδοντος δανειστή ανήκει στον πυρήνα του άρθρου 20 Σ. και εκλαμβάνεται ως ατομικό δικονομικό δικαίωμα το οποίο εγγυάται την παροχή έννομης προστασίας με τη μορφή της αναγκαστικής εκτέλεσεως. Ταυτόχρονα όμως, η ικανοποίηση της συνταγματικά κατοχυρωμένης αξιώσεως αναγκαστικής εκτέλεσεως του επισπεύδοντος δανειστή προϋποθέτει κατ' ανάγκη την κρατική επέμβαση στην ιδιωτική σφαίρα του οφειλέτη και ιδίως σε δικαιώματα συνταγματικά κατοχυρωμένα⁴⁰. Είναι επίσης γνωστό⁴¹, ότι η εκτελεστική διαδικασία δεν εξελίσσεται με αντιδικία, αφού η αναγκαστική εκτέλεση κινείται με αίτηση, δηλαδή με μονομερή ενέργεια του δανειστή. Προηγούμενη δε ακρόαση του οφειλέτη δεν προβλέπεται και διαλογική ανταλλαγή ισχυρισμών με τη μορφή

άλλες περιπτώσεις: βλ. έτσι *Απαλαγάνη*, Το δικαίωμα ακροάσεως των διαδίκων στην πολιτική δίκη, 1989, σ. 53.

37. Βλ. *Πίψου*, Επίδραση της διαδικασίας για την έκδοση διαταγής πληρωμής, ό.π., σ. 539.

38. Βλ. έτσι και *Ποδημάτα*, σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, άρθρο 632, αριθ. 1, σ. 1181.

39. Βλ. *Κλαμαρή*, Το δικαίωμα δικαστικής ακροάσεως, ό.π., κεφ. 4, αριθ. 4.1.2, σ. 133, που παρατηρεί σχετικά, ότι το ολικό ατομικό συνταγματικό δικαίωμα παροχής δικαστικής προστασίας από τα δικαιοδοτικά όργανα αναλύεται σε μερικότερα ατομικά συνταγματικά δικαιώματα, μεταξύ των οποίων και το δικαίωμα για «*μετά σχετική εντολή συνδρομή των αρμοδίων οργάνων εκτέλεσεως στην αναγκαστική εκτέλεση*»: έτσι και *Γέσιου - Φαλτσή*, Οι συνταγματικές βάσεις των δικών περί την εκτέλεση, Ζητήματα δικών περί την εκτέλεση, Πρακτικά της διημερίδας Κομοτηνής (10 και 11 Δεκεμβρίου 2002) που αφιερώθηκε στην ομότιμη καθηγήτρια Πελαγία Γέσιου - Φαλτσή, σ. 19 (23).

40. Βλ. *Γέσιου - Φαλτσή*, ό.π., σ. 24.

41. Βλ. *Γέσιου - Φαλτσή*, ό.π., σ. 26.

συζητήσεων, όπως στη διαγνωστική δίκη, δεν υπάρχει, αφού ο σκοπός της εκτελεστικής διαδικασίας – που αποβλέπει μόνον στην υλοποίηση του περιεχομένου του εκτελεστού τίτλου – δεν το απαιτεί⁴². Ωστόσο, παρά τον μονομερή της χαρακτήρα, η εκτελεστική διαδικασία στηρίζεται και πάλι στο σύστημα των δύο διαδικών όπως και η διαγνωστική δίκη: ο οφειλέτης αποκτά την ιδιότητα του υποκειμένου της αναγκαστικής εκτελέσεως με την επίδοση σε αυτόν της επιταγής προς εκτέλεση και με την επίσπευση σε βάρος του της διαδικασίας, έστω και αν ο ρόλος του παραμένει παθητικός. Και δραστηριοποίησή του είναι νοητή μόνον με την άσκηση των ανακοπών που αναγνωρίζει ο νόμος: μόνον τότε παρεμβάλλεται διαδικασία ενώπιον δικαστηρίου με διαγνωστικό χαρακτήρα, οπότε και αποκαθίσταται η λειτουργία των θεμελιωδών δικονομικών εγγυήσεων της διαγνωστικής δίκης και κυρίως των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων της άμυνας (άρθρο 20 Σ.)⁴³. Έτσι, η ανακοπή είναι το αποκλειστικό ένδικο βοήθημα κατά των πράξεων εκτελέσεως και θα πρέπει, ως εκ τούτου, να αντιμετωπίζεται ως το αναγκαίο εκείνο μέσο, δυνάμει του οποίου πραγματώνεται το δικαίωμα ακροάσεως του καθ' ου η εκτέλεση, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Σ⁴⁴.

9. Τα παραπάνω συγκεντρώνονται στο ερώτημα: η γενικότερη αντίληψη του νομοθέτη, ότι τυπικοί λόγοι δε θα πρέπει να καθίστανται εμπόδιο στην πραγμάτωση του, συνταγματικά κατοχυρωμένου στο άρθρο 20 του Σ., δικαιώματος για παροχή δικαστικής προστασίας – στο οποίο εμπεριέχεται όπως αναφέρθηκε και το δικαίωμα δικαστικής ακροάσεως –, θα πρέπει να έχει την αντανάκλασή της στο πεδίο της διαδικασίας εκδόσεως διαταγής πληρωμής και στο πεδίο της αναγκαστικής εκτελέσεως με την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 263 § 2 ΑΚ, λαμβανομένου πάντοτε υπόψη ότι η έννομη τάξη διέπεται από εσωτερική ενότητα και συνέπεια⁴⁵.

10. Το ερώτημα που τέθηκε αποκτά βαρύτητα εάν αναλογιστούμε και τις ιδιαίτερες κάθε φορά συνθήκες: Λαμβανομένου υπόψη του μικρού – πολλές φορές – χρονικού διαστήματος που ο οφειλέτης έχει στη διάθεσή του για να ασκήσει, λ.χ., τις ανακοπές κατά διαταγής πληρωμής (άρθρο 632 και 633 ΚΠολΔ), διερωτόμαστε τι θα γίνεται στην περίπτωση που η εν λόγω ανακοπή απορριφθεί για λόγους τυπικούς ή στην περίπτωση που ο ανακόπτων παραιτηθεί από το δικόγραφό τους:

42. Βλ. Γέσιου - Φαλτσή, ό.π., σ. 26.

43. Βλ. Γέσιου - Φαλτσή, ό.π., σ. 26.

44. Βλ. Γέσιου - Φαλτσή, ό.π., σ. 27.

45. Βλ. Φρέρη, Διαταγή πληρωμής και παραγραφή, 2002, § 14, αριθ. IV, σ. 166.

46. Άλλωστε, όπως ορθά έχει επισημανθεί σχετικά με το περιεχόμενο της αναλογικής ερμηνείας, «το κατ' αναλογίαν καθορισθέν δέον είναι προϊόν της ερμηνείας της διατάξεως τινός, εν συναφεία προς ολόκληρον το νομολογικόν σύστημα», είναι «ερμηνεία συστήματος εις μίαν του ειδικήν εκδήλωσιν»· βλ. Τσάτσο, Το πρόβλημα της ερμηνείας του δικαίου, έκδ. β', 1978, σ. 202.

ώσπου να επανασκήσει την ανακοπή του διορθωμένη από τα σφάλματα που οδήγησαν στην απόρριψη ή την ανάκλησή της, το χρονικό διάστημα των δεκαπέντε ή των δέκα ημερών (για την ανακοπή του άρθρου 632 και του άρθρου 633 ΚΠολΔ, αντίστοιχα) θα έχει εκπνεύσει με αποτέλεσμα την έκπτωση του οφειλέτη από το δικαίωμα άσκησης της ανακοπής και ως εκ τούτου την απώλεια του δικαιώματος ακροάσεως που του αναγνωρίζεται.

11. Έτσι, το ερώτημα εξειδικεύεται: Θα πρέπει, στην περίπτωση απόρριψης μίας ανακοπής ή ανάκλησής της, ο ανακόπτων να χάνει το δικαίωμα άμυνας και ακροάσεως ή θα πρέπει να εφαρμόζεται το άρθρο 263 § 2 ΑΚ, ώστε να διασφαλίζεται αυτό; Με άλλα λόγια, το δίλημμα συνίσταται στην εφαρμογή ή μη εφαρμογή της λειτουργίας της «δεύτερης ευκαιρίας» που θεσπίζει το άρθρο 263 § 2 ΑΚ, επί των ανακοπών του ΚΠολΔ.

7. Θέση

1. Η απάντηση στο δίλημμα που τέθηκε αμέσως ανωτέρω θα πρέπει να είναι θετική: το άρθρο 263 § 2 ΑΚ θα πρέπει να εφαρμόζεται αναλογικά σε ορισμένες ανακοπές του ΚΠολΔ. Διαπιστώσαμε, δε, παραπάνω, ότι η επιχειρηματολογία της κρατούσας άποψης δεν μπορεί να αποκλείσει την αναλογική εφαρμογή της εν λόγω διατάξεως επί ορισμένων ανακοπών του ΚΠολΔ.

2. Βασική προϋπόθεση της αναλογικής εφαρμογής μίας διατάξεως είναι η ομοιότητα της περιπτώσεως που εμπίπτει στη διάταξη, που ρυθμίζεται δηλαδή από τη διάταξη – εν προκειμένω της αγωγής – και της περιπτώσεως που έχει ανάγκη ρυθμίσεως – εν προκειμένω της ανακοπής⁴⁷. Κατ' επέκταση, το αναγκαίο και εφικτό της αναλογικής εφαρμογής του συγκεκριμένης διάταξης που προτείνεται εν προκειμένω, έχει σχέση με το κατά πόσο η συγκεκριμένη διάταξη είναι κατάλληλη για να εφαρμοστεί αναλογικά. Και η ύπαρξη ή μη ύπαρξη αυτής της καταλληλότητας δεν μπορεί παρά να εξεταστεί στην περίπτωση της κάθε ανακοπής ξεχωριστά, δεδομένου ότι στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προβλέπεται πλήθος ανακοπών, κάθε μία από τις οποίες εξυπηρετεί τον ειδικότερο σκοπό για τον οποίο θεσπίστηκε και ως εκ τούτου έχει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Πιο συγκεκριμένα:

3. Λαμβανομένου υπόψη ότι η διάταξη του άρθρου 263 § 2 ΑΚ ρυθμίζει την δυνατότητα επανέγερσης της αγωγής και γενικότερα κάθε ένδικου βοηθήματος και κάθε επιθετικής πράξης του δικαιούχου κατά του υποχρέου για επιδίωξη ή αναγνώριση της αξιώσεώς του⁴⁸, θα πρέπει να αναζητήσουμε τις ανακοπές που

47. Βλ. Τσάτσο, Το πρόβλημα της ερμηνείας του δικαίου, ό.π., σ. 210, όπου αναφέρεται, ότι η αναλογία συνίσταται «εις τον κοινόν νομικόν λόγον, την *ratio juris*, τον κοινόν σκοπόν, όστις διέπει αμφοτέρας τας περιπτώσεις και θεμελιού τας περί αυτών δεοντολογικάς δικανικάς κρίσεις».

48. Κατά την κρατούσα άποψη ως άσκηση αγωγής νοείται κάθε ένδικο βοήθημα και γενικότερα

παρουσιάζουν όμοια χαρακτηριστικά. Έτσι, θα υπάρξει η αναγκαία ομοιότητα που θα ανοίξει το δρόμο της αναλογικής εφαρμογής του άρθρου 263 § 2 ΑΚ

4. Σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσε να υποστηριχθεί – όπως θα αποδειχθεί στη συνέχεια –, ότι η εν λόγω διάταξη θα πρέπει να εφαρμόζεται αδιάκριτα επί όλων των ανακοπών του ΚΠολΔ. Ποιές όμως είναι οι ανακοπές στις οποίες θα ήταν εφικτή και αναγκαία μία αναλογική εφαρμογή του άρθρου 263 § 2 ΑΚ; Κατά τη λύση που προτείνεται στη μελέτη αυτή, η αναγκαία ομοιότητα που επιτρέπει την αναλογική εφαρμογή του άρθρου 263 § 2 ΑΚ, υπάρχει α) στις ανακοπές κατά διαταγής πληρωμής β) σε ορισμένες ανακοπές κατά της εκτελέσεως, δηλαδή στην ανακοπή του άρθρου 933, στην ανακοπή του τρίτου (άρθρο 936), στην ανακοπή κατά του πίνακα κατατάξεως (άρθρο 979) και στην ανακοπή του άρθρου 971 § 2 καθώς και γ) σε όλες εκείνες τις ανακοπές που παρουσιάζουν όμοια χαρακτηριστικά με αυτές. Ειδικότερα:

7.1. Αναλογική εφαρμογή επί των ανακοπών κατά διαταγής πληρωμής

1. Η διαδικασία διαταγής πληρωμής, είναι – όπως αναφέρθηκε – μία διαδικασία με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική, καθώς στο πλαίσιο αυτής η διαταγή πληρωμής εκδίδεται χωρίς κλήτευση του οφειλέτη και χωρίς συζήτηση στο ακροατήριο. Γι' αυτό και ο οφειλέτης, ο οποίος δεν έχει την ευκαιρία να αμυνθεί και να προλάβει την έκδοση της διαταγής πληρωμής, έχει ένα ένδικο βοήθημα για να αναπτύξει τις απόψεις του με τις συνταγματικές εγγυήσεις της διαγνωστικής διαδικασίας⁴⁹. Κατά την κρατούσα άποψη⁵⁰, η ανακοπή⁵¹ κατά διαταγής πληρωμής είναι εισαγωγικό

κάθε επιθετική πράξη του δικαιούχου κατά του υποχρέου για επιδίωξη ή αναγνώριση της αξιώσεώς του· βλ. *Σημαντήρα*, ΓενΑρχ, σ. 617, *Γεωργιάδη Απ.*, ΓενΑρχ, ό.π., σ. 256, *Γεωργιάδη - Σταθόπουλου*, ΑΚ, 1997, άρθρο 261, αριθ. 3 και 4, σ. 462-463, *Ασπρογέρακα - Γρίβα*, Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, σ. 208, υποσ. 374, *Παπαγιαννίου*, ΓενΑρχ, σ. 235, *Γιαννόπουλο*, ΓενΑρχ, άρθρο 261, σ. 419, *Βαθρακοκόλλη*, Ερμηνεία Νομολογία Αστικού Κώδικα, τομ. Α', Γενικές Αρχές, 2001, άρθρο 261, αριθ. 5, σ. 1065. Βλ. επίσης ΠΠρΘεσ 1541/1990, ΕλΔ, 32, σ. 1379. Την ευρεία αυτή αντίληψη περί των διαδικαστικών πράξεων που διακόπτουν την παραγραφή είχε η νομολογία και προ της ισχύος του Αστικού Κώδικα (ΑΠ 119/1941, ΕΕΝ, 8, σ. 180, ΕφΘεσ 519/1948, ΕΕΝ 16.256, ΠΠρΛαμ 119/1948, ΕΕΝ 15, σ. 642).

49. Βλ. *Κιάντου - Παμπούκη Αλ.*, Η ουσιαστική και δικονομική άμυνα του οφειλέτη στις διαδικασίες διαταγής πληρωμής και πιστωτικών τίτλων, Πρακτικά του 18ου Πανελληνίου συνεδρίου της Ενώσεως Ελλήνων Δικονομολόγων που αφιερώθηκε στις ειδικές διαδικασίες διαταγής πληρωμής και πιστωτικών τίτλων, σ. 68.

50. Βλ. *Πανταζόπουλο Σ.*, Η ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, 2001, κεφ. 3ο, αριθ. 1, σ. 119 και *Κιάντου - Παμπούκη*, Η ουσιαστική και δικονομική άμυνα, προηγ. υποσ., σ. 68, η οποία επισημαίνει, ότι με την ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, αρχίζει ουσιαστικά η διαγνωστική δίκη.

51. Θα πρέπει να διευκρινιστεί, ότι στη μελέτη αυτή υποστηρίζεται η άποψη περί αναλογικής εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 263 § 2 ΑΚ και στις δύο ανακοπές κατά διαταγής πληρωμής (τόσο

δικόγραφο κύριας δίκης και ως εκ τούτου ασκείται κατά τις διατάξεις για την άσκηση της αγωγής κατά τα άρθρα 585 και 217 ΚΠολΔ. Μάλιστα, όπως εύστοχα παρατηρείται⁵², «η κατάφαση της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 263 ΑΚ στην περίπτωση της απόρριψης της ανακοπής για τυπικούς λόγους έχει ως θεμέλιό της το χαρακτηρισμό της ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής (είτε κατ' άρθρο 632 είτε κατ' άρθρο 633 ΚΠολΔ) ως ενδίκου βοηθήματος και όχι ως ενδίκου μέσου», θέση που αποτελεί πλέον⁵³ την κρατούσα άποψη σε νομολογία και θεωρία.

2. Περαιτέρω, οι ανακοπές κατά διαταγής πληρωμής – όπως όλες οι ανακοπές του ΚΠολΔ – παρουσιάζουν τόσο εξωτερική όσο και εσωτερική αντιστοιχία με την αγωγή. Η μεν εξωτερική αντιστοιχία αφορά στον έγγραφο τύπο και στα ουσιώδη στοιχεία του περιεχομένου της: όπως η αγωγή, έτσι και η ανακοπή πρέπει να έχει ορισμένη ιστορική βάση και ορισμένο αίτημα⁵⁴. Η δε εσωτερική αντιστοιχία αναφέρεται στη λογική άρθρωση της ανακοπής: η ανακοπή, όπως η αγωγή, φέρει μέσα της τα στοιχεία του νομικού συλλογισμού⁵⁵. Η άσκηση των ανακοπών κατά διαταγής πληρωμής, ανοίγοντας διαγνωστική δίκη, θεμελιώνει όπως η αγωγή εκκρεμοδικία⁵⁶. Ακόμη, η απάντηση στο ερώτημα σχετικά με το περιεχόμενο της ανακοπής προκειμένου αυτή να είναι παραδεκτή, δίδεται με βάση το αντίστοιχο περιεχόμενο της αγωγής⁵⁷. Τέλος, η απόφαση που δέχεται ή απορρίπτει την ανακοπή υπόκειται στα ένδικα μέσα που ορίζονται στο νόμο, ανάλογα με την εφαρμοσθείσα διαδικασία εκδίκασης⁵⁸. Γενικότερα, θα μπορούσαμε να πούμε, ότι σε πολλές περιπτώσεις ο νομοθέτης επιφυλάσσει στην ανακοπή μεταχείριση όμοια με αυτή της αγωγής.

στην κατ' άρθρο 632 ΚΠολΔ όσο και στην κατ' άρθρο 633 ΚΠολΔ), καθώς, ενώ οι δύο ανακοπές δεν διαφέρουν ως προς την ουσία και το αντικείμενο, δεν μπορεί εντούτοις να υποστηριχθεί ότι η άσκηση της ανακοπής του άρθρου 633 ΚΠολΔ κατόπιν απόλειας της προθεσμίας της ανακοπής του άρθρου 632 ΚΠολΔ αναπληρώνει την ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ. Και αυτό γιατί, οι δύο ανακοπές διαφέρουν ως προς το ότι μόνον με την ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ παρέχεται η ευχέρεια άσκησης της αίτησης αναστολής της διατάξεως του 632 § 2 ΚΠολΔ. Επομένως, η ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαδικασία για την έκδοση διαταγής πληρωμής και ως εκ τούτου προτείνεται και σε αυτή την περίπτωση η αναλογική εφαρμογή του άρθρου 263 § 2 ΑΚ

52. Βλ. Τσαντίνη, Ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, § 2, σ. 39.

53. Για τη διακύμανση της νομολογίας σε σχέση με το ζήτημα αυτό, βλ. Τσαντίνη, ό.π., σ. 39 επ.

54. Βλ. Ποδηματά, Ενστάσεις στην αναγκαστική εκτέλεση, ΕλΔ, 31 (1990), σ. 1175.

55. Βλ. Ποδηματά, ό.π., σ. 1175.

56. Βλ. Ποδηματά, ό.π., άρθρο 632, σ. 1188.

57. Βλ. Τσαντίνη, ό.π., § 2, αριθ. IV, σ. 47, ο οποίος επισημαίνει περαιτέρω, ότι «η απαίτηση για το απαραίτητο περιεχόμενο της ανακοπής (σαφής και λεπτομερής έκθεση των γεγονότων που θεμελιώνουν τον λόγο της ανακοπής κ.λπ.) αντικατοπτρίζει σαφώς τις σχετικές ρυθμίσεις για την αγωγή και εν γένει για τα εισαγωγικά δίκης δικόγραφα (άρθρο 216, 217 ΚΠολΔ), στις οποίες η νομολογία και ρητώς άλλωστε παραπέμπει».

58. Βλ. Πανταζόπουλο Σ., Η ανακοπή, σ. 181, Κιάντου - Παμπούκη, ό.π., αριθ. I, σ. 69.

3. Βαθύτερη ωστόσο ομοιότητα της εν λόγω ανακοπής με την αγωγή, συναντούμε στο πεδίο του αντικειμένου της δίκης: Λόγω του ιδιαίτερου χαρακτήρα της διαδικασίας για την έκδοση διαταγής πληρωμής, η ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής είναι προορισμένη να εξασφαλίσει στον οφειλέτη τη δυνατότητα να διατυπώσει τις απόψεις του και να προβάλλει τις αντιρρήσεις του, έτσι ώστε να στηρίζεται η συνταγματικότητα του θεσμού⁵⁹. Κατά συνέπεια, με την ανακοπή η διαφορά τίθεται υπό ευρύτατο έλεγχο που περιλαμβάνει όλους γενικά τους όρους εκδόσεως της διαταγής πληρωμής: ο ανακόπτων οφειλέτης έχει τη δυνατότητα να θεμελιώσει το αίτημά του για ακύρωση της διαταγής πληρωμής σε ενστάσεις σχετικές τόσο με τυπικές ελλείψεις της διαταγής πληρωμής, όσο και με ουσιαστικές ελλείψεις που αφορούν το ίδιο το δικαίωμα⁶⁰. Δηλαδή οι λόγοι ανακοπής, είτε ανάγονται στην έλλειψη των τυπικών προϋποθέσεων για την έκδοση της διαταγής πληρωμής (άρθρο 623 επ. ΚΠολΔ), είτε αφορούν την ουσιαστική αμφισβήτηση της απαίτησης με την προβολή ανατρεπτικών ή διακωλυτικών ή αποσβεστικών ισχυρισμών⁶¹. Και καθένας από τους λόγους της ανακοπής ιδρύει υπέρ του ανακόπτοντος ένα αντίστοιχο δικαίωμα δικαστικής διαπλάσεως, που κατευθύνεται στην ακύρωση της διαταγής πληρωμής⁶².

4. Περαιτέρω, αντικείμενο της δίκης της ανακοπής είναι κυρίως ο δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας και του κύρους της διαταγής πληρωμής · αλλά, όπως έχει νομολογιακώς απόλυτα επικρατήσει, το αντικείμενο της δίκης της ανακοπής συνίσταται και στον έλεγχο του κατ' ουσία υποστατού της απαίτησεως⁶³. Υπενθυμίζουμε δε, ότι οι ισχυρισμοί που αναφέρονται στην ύπαρξη της απαίτησης στην οποία στηρίζεται η διαταγή πληρωμής, μπορούν να προβληθούν και με αρνητική αναγνωριστική αγωγή⁶⁴. Παρατηρείται λοιπόν, ότι είναι πολύ πιθανό, το αντικείμενο της δίκης της ανακοπής να ταυτίζεται με το αντικείμενο της δίκης μίας αρνητικής αναγνωριστικής αγωγής. Περαιτέρω, η ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής

59. Βλ. *Κιάντου - Παμπούκη*, ό.π., αριθ. IV, σ. 75.

60. Βλ. *Κιάντου - Παμπούκη*, ό.π., σ. 75-76.

61. Βλ. *Πανταζόπουλο Σ.*, Η ανακοπή, αριθ. 7, σ. 145· βλ. επίσης *Ποδηματά*, σε Κεραμέα - Κονδύλη - Νίκα, άρθρο 632, αριθ. 2, σ. 1181 και άρθρο 633 αριθ. 16, σ. 1196. Εδώ θα πρέπει να αναφερθεί, ότι εάν πρόκειται για απαίτηση που δε στηρίζεται σε αξιόγραφο, οι ενστάσεις από το δικαίο που διέπει την απαίτηση προβάλλονται χωρίς κανένα περιορισμό· αντίθετα, εάν πρόκειται για απαίτηση ενσωματωμένη σε αξιόγραφο, οι ενστάσεις αυτές προβάλλονται μόνον στο μέτρο που επιτρέπει το δικαίο των αξιογράφων (βλ. *Κιάντου - Παμπούκη*, Η ουσιαστική και δικονομική άμυνα, σ. 76).

62. Βλ. *Ποδηματά*, σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, άρθρο 632, αριθ. 24, σ. 1187.

63. Βλ. *Πίψου*, Η επίδραση της διαδικασίας για την έκδοση διαταγής πληρωμής, ό.π., σ. 538 (554-555).

64. Βλ. *Μπρακατσούλα*, Διαταγές πληρωμής - πιστωτικοί τίτλοι και διαδικασία, έκδ. 9η, σ. 193-194, *Κιάντου - Παμπούκη*, ό.π., σ. 68, *Πανταζόπουλο Σ.*, ό.π., σ. 222. Γενικά για την αρνητική αναγνωριστική αγωγή, αλλά και για τις ομοιότητες και διαφορές της με την ανακοπή του άρθρου 632 ΚΠολΔ, βλ. *Μπρακατσούλα*, Διαταγές πληρωμής, σ. 193-197.

παρουσιάζει ομοιότητα προς την αρνητική αναγνωριστική αγωγή και ως προς τα αποτελέσματα, καθώς τόσο η ευδοκίμηση ή η απόρριψη της ανακοπής όσο και η απόρριψη ή η ευδοκίμηση της αναγνωριστικής αγωγής δημιουργούν δεδικασμένο ως προς την απαίτηση⁶⁵.

5. Η ομοιότητα μεταξύ της ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής και της αγωγής που επιχειρήθηκε να αναδειχθεί με την προηγηθείσα ανάλυση γεννά εύλογα το ερώτημα σχετικά με την κατανομή των δικονομικών ρόλων στη δίκη της ανακοπής και τη σημασία της κατανομής αυτής για την υποστηριζόμενη στην παρούσα μελέτη άποψη, σχετικά με την αναλογική εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 263 § 2 ΑΚ επί των ανακοπών κατά διαταγής πληρωμής. Ο χαρακτηρισμός της ανακοπής ως ενδίκου βοηθήματος και η εμφανής ομοιότητα με την αγωγή, επηρεάζει την κατανομή των δικονομικών ρόλων εν προκειμένω; Ή με άλλα λόγια, ο ανακόπτων επέχει θέση ενάγοντος ή εναγομένου και ο καθ' ου, θέση εναγομένου ή ενάγοντος; Για το ζήτημα αυτό δεν υπάρχει ομοφωνία σε θεωρία και νομολογία⁶⁶.

6. Όπως ορθά επισημαίνεται⁶⁷, η θέση του ανακόπτοντος και του καθ' ου η ανακοπή είναι διφορούμενη: «αν τη δει κανείς από την άποψη ότι ο ανακόπτων ξεκινάει ένα δικαστικό αγώνα με αγωγή, θα μπορούσε να πεί ότι βρίσκεται σε θέση ενάγοντος, ενώ εάν τη δει από την άποψη ότι ο ανακόπτων βρίσκεται σε άμυνα κατά του εκτελεστού τίτλου που εκδόθηκε εναντίον του σε διαδικασία όπου δε μπορούσε να παραστεί, θα έλεγε ότι βρίσκεται σε θέση εναγομένου». Ως απόρροια λοιπόν της ιδιομορφίας αυτής υποστηρίζονται όλες οι πιθανές απόψεις: α) ότι στην ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής ο ανακόπτων επέχει θέση εναγομένου και ο καθ' ου θέση ενάγοντος⁶⁸, β) ότι ο ανακόπτων θα πρέπει να θεωρείται ενάγων και ο καθ' ου η ανακοπή εναγόμενος⁶⁹, καθώς και γ) ότι οι διάδικοι είναι άλλοτε ενάγοντες και άλλοτε εναγόμενοι κατά περίπτωση⁷⁰. Κατά τη γνώμη του γράφοντος πειστικότερη είναι η τρίτη άποψη⁷¹, κατά την οποία το ζήτημα των δικονομικών ρόλων θα πρέπει

65. Βλ. Μπρακατσούλα, ο.π., σ. 197. Διευκρινίζεται, εν προκειμένω, ότι η απόφαση επί της ανακοπής δημιουργεί δεδικασμένο με θετική ή αρνητική λειτουργία οριοθετούμενο από τους προβαλλόμενους λόγους, είτε ως προς τις διαδικαστικές προϋποθέσεις για την έκδοση διαταγής πληρωμής, είτε ως προς την ύπαρξη της απαίτησης: βλ. Πανταζόπουλο Σ., Η ανακοπή, σ. 178.

66. Βλ. Κιάντου - Παμπούκη, Η ουσιαστική και δικονομική άμυνα, σ. 70.

67. Βλ. Κιάντου - Παμπούκη, προηγ. υποσ., σ. 70-71.

68. Βλ. αντί άλλων Τσαντίνη, ό.π., σ. 44-45 και υποσ. 86, όπου και περισσότερες παραπομπές σε νομολογία και θεωρία.

69. Βλ. Μπέη, Αι διαδικασίες ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, σ. 217.

70. Βλ. Κιάντου - Παμπούκη, ό.π., σ. 71, Ποδηματά, Ζητήματα εφαρμογής των άρθρων 933 και 936 ΚΠολΔ, ό.π., σ. 43-44.

71. Βλ. Ποδηματά, ό.π., σ. 43-44, η οποία θίγει το ζήτημα της κατανομής των δικονομικών ρόλων στις ανακοπές, με αφορμή τις ανακοπές των άρθρων 933 και 936 του ΚΠολΔ

να κρίνεται ανάλογα με την αναζητούμενη εκάστοτε έννομη συνέπεια: για ορισμένα ζητήματα πρέπει να βαρύνει η «φύση» της ανακοπής ως εισαγωγικού της δίκης δικογράφου, ενώ για άλλα ζητήματα πρέπει να βαρύνει η «φύση» των λόγων της ανακοπής ως αμυντικών ισχυρισμών. Και αφού η κατανομή των δικονομικών ρόλων είναι σχετική, δεν είναι ορθό να προβάλλεται ο αμυντικός χαρακτήρας⁷² της ανακοπής ως επιχείρημα κατά της άποψης για αναλογική εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 263 § 2 ΑΚ επί των ανακοπών του ΚΠολΔ.

7. Ως απόρροια των παραπάνω εκτεθέντων χαρακτηριστικών γίνεται δεκτό⁷³, ότι οι ανακοπές κατά διαταγής πληρωμής παρουσιάζουν ακριβή αντιστοιχία προς την αγωγή, τόσο ως προς το ουσιώδες περιεχόμενό τους όσο και ως προς τη λογική τους άρθρωση. Έτσι, εκτιμώντας τη γενικότερη ομοιότητα που διαγιγνώσκεται μεταξύ των δύο ενδίκων βοηθημάτων, αλλά και την στενότερη, δηλαδή το γεγονός ότι η ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής και η αγωγή ενδεχόμενα ταυτίζονται τόσο ως προς το αντικείμενό τους όσο και ως προς τα αποτελέσματά τους, δεν μπορούμε παρά να δεχτούμε την αναλογική εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 263 § 2 ΑΚ επί των εν λόγω ανακοπών. Θα πρέπει επίσης να λάβουμε υπόψη, ότι ο σκοπός της διαδικασίας έκδοσης διαταγής πληρωμής – δηλαδή η ταχύτητα εκδόσεως του εκτελεστού τίτλου – και επομένως και τα συμφέροντα του δανειστή δεν παραβιάζονται σημαντικά από μία τέτοια αναλογική εφαρμογή, καθώς δεν θα ισχύει εν προκειμένω η εξάμηνη προθεσμία που θεσπίζεται από το άρθρο 263 § 2 ΑΚ, αλλά οι βραχύτερες προθεσμίες που προβλέπονται από τα άρθρα 632 § 1 και 633 § 2 ΚΠολΔ – δεκαπέντε και δέκα ημερών αντίστοιχα. Με την αναλογική αυτή εφαρμογή θα καθίσταται πλέον δυνατή η επανάσκηψη των ανακοπών κατά διαταγής πληρωμής σε περίπτωση ανάκλησης ή απορρίψεώς τους για λόγους μη ουσιαστικούς, μία δυνατότητα που δεν υπήρχε λόγω των εξαιρετικά σύντομων προθεσμιών από τις οποίες διέπονταν οι εν λόγω ανακοπές.

7.2. Ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ

1. Ο σπουδαίος ρόλος που διαδραματίζουν οι ανακοπές στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως, ήδη αναπτύχθηκε⁷⁴. Ειδικότερα, η ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ αποτελεί ένδικο βοήθημα και όχι ένδικο μέσο, αφού δεν στρέφεται

72. Αμυντικό χαρακτήρα έχει η ανακοπή, υπό την έννοια ότι αποβλέπει στη ματαίωση της επιδιωκόμενης από τον καθ' ου η ανακοπή έννομη προστασία: βλ. *Ποδηματά - Καραύση*, Ενστάσεις στην αναγκαστική εκτέλεση, ΕλΔ, 31 (1990), σ. 1174 (1174-1175) και ιδιαίτερα την υποσ. 3, η οποία αναφέρεται στις ανακοπές κατά της εκτελέσεως.

73. Βλ. *Ποδηματά*, σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, άρθρο 632 αριθ. 2, σ. 1181 και άρθρο 633 αριθ. 16, σ. 1196.

74. Βλ. ανωτέρω, κεφ. 1, § 3, αριθ. 5, § 8.

κατά δικαστικής αποφάσεως αλλά κατά των πράξεων των εκτελεστικών οργάνων⁷⁵. Περαιτέρω, όσα ειπώθηκαν ανωτέρω για την εξωτερική και εσωτερική αντιστοιχία των ανακοπών κατά διαταγής πληρωμής με την αγωγή, ισχύουν και για την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, η οποία προβλέπει τη δυνατότητα προβολής αντιρρήσεων εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και κάθε δανειστή του που έχει έννομο συμφέρον. Επίσης, ως εισαγωγική δίκης διαδικαστική πράξη υπόκειται στους κανόνες που διέπουν την άσκηση, την εισαγωγή προς συζήτηση και τη συζήτηση της αγωγής (άρθρο 585 § 1 ΚΠολΔ). Γενικότερα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι σε πολλές περιπτώσεις ο νομοθέτης επιφυλάσσει και στην ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, μεταχείριση όμοια με αυτή της αγωγής.

2. Βαθύτερη όμως ομοιότητα της εν λόγω ανακοπής με την αγωγή διαπιστώνεται στο πεδίο των αποτελεσμάτων της αποφάσεως και ειδικότερα στα αντικειμενικά όρια του δεδικασμένου. Γίνεται δεκτό, ότι οι αντιρρήσεις που προβάλλονται με την ανακοπή είναι δυνατό να έχουν ως λόγο ενστάσεις που στρέφονται κατά της απαιτήσεως⁷⁶. Με τις ενστάσεις αυτές, οι οποίες στηρίζονται σε κανόνες ουσιαστικούς και στρέφονται κατά της απαίτησης για την οποία επισπεύδεται αναγκαστική εκτέλεση, ο ανακόπτων προβάλλει⁷⁷ πραγματικά γεγονότα που είτε παρεμπόδισαν⁷⁸ τη γένεση της αξιώσεως του επισπεύδοντος, είτε την κατέλυσαν⁷⁹ μετά από τη γένεσή της. Ακόμη, ο ανακόπτων μπορεί να προβάλλει εναντίον της γεγενημένης και υπαρκτής αξιώσεως του επισπεύδοντος με τους λόγους ανακοπής, ένα δικαίωμα το οποίο παραλύει την ενέργεια της αξιώσεως είτε προσωρινά⁸⁰, είτε οριστικά⁸¹. Όπως, λοιπόν, αναφέρεται από την καθηγήτρια Π. Γέσιου - Φαλσή⁸², «η ύπαρξη ή η ανυπαρξία του δικαιώματος δικαστικής διαπλάσεως, με βάση τον συγκεκριμένο λόγο που κρίνεται στη διαπλαστική δίκη της ανακοπής, καλύπτεται από το δεδικασμένο πάντοτε ως κύριο ζήτημα. Επιπλέον, όταν

75. Βλ. Μακρή Δ., Ανακοπή κατά της εκτελέσεως και αίτηση αναστολής κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, 2003, σ. 1.

76. Διευκρινίζεται, ότι το ουσιαστικό δεδικασμένο της εκτελούμενης τελεσίδικης αποφάσεως καλύπτει, με συνέπεια το απαράδεκτο της προβολής στη δίκη της ανακοπής, τόσο τις καταχρηστικές όσο και τις μη στηριζόμενες σε αγωγήμο δικαίωμα γνήσιες ενστάσεις που συνεπάγονται την κατάλυση ή τη διακώλυση της γενέσεως του επιδίκου δικαιώματος, εφόσον οι όροι που τις θεμελιώνουν είχαν πληρωθεί κατά το χρόνο της προηγούμενης δίκης· βλ. Νικολόπουλο, σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, 2000, άρθρο 933, αριθ. 27, σ. 1781.

77. Βλ. Ποδηματά, Ενστάσεις στην αναγκαστική εκτέλεση, σ. 1175-1176.

78. Α.χ. μπορεί να προβληθεί ένσταση ακυρότητας της δικαιοπραξίας.

79. Α.χ. παραδεκτά προτείνεται ένσταση εξοφλήσεως ή αφέσεως χρέους.

80. Α.χ. μπορεί να προβληθεί ένσταση επισχέσεως, χωρίς να καλύπτεται από το ουσιαστικό δεδικασμένο της εκτελούμενης τελεσίδικης αποφάσεως, αφού πρόκειται για ένσταση γνήσια, στηριζόμενη σε αυτοτελές αγωγήμο δικαίωμα.

81. Α.χ. παραδεκτά προτείνεται η ένσταση της παραγραφής.

82. Βλ. Γέσιου - Φαλσή, Αναγκαστική εκτέλεση - ΓενΜέρος, 1998, § 42, αριθ. III, σ. 320-321.

η ύπαρξη ή η ανυπαρξία του λόγου διαπλάσεως εξαρτάται από έννομη σχέση του ουσιαστικού δικαίου – επειδή η σχέση αυτή αποτελεί ζήτημα προδικαστικό του δικαιώματος της δικαστικής διαπλάσεως – καλύπτεται από το δεδουλευμένο και αυτή, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 331 ΚΠολΔ. Η ύπαρξη δηλαδή της έννομης σχέσεως του ουσιαστικού δικαίου καλύπτεται από το δεδουλευμένο μόνο ως ζήτημα προδικαστικό... Αν ο λόγος ανακοπής που οδήγησε στην ακύρωση της πράξεως εκτελέσεως συνδέεται με έννομη σχέση του ουσιαστικού δικαίου (π.χ. αφορά την ύπαρξη της απαιτήσεως ή την ύπαρξη απαιτήσεως που μπορεί να αποτελέσει προϋπόθεση αναγκαστικής εκτελέσεως, όπως, π.χ., την ύπαρξη βέβαιης και εκκαθαρισμένης απαιτήσεως, 915, 916), η επανάληψή της, εξαιτίας του ουσιαστικού δεδουλευμένου της πρώτης αποφάσεως για το προδικαστικό ζήτημα του λόγου ανακοπής, οδηγεί άμεσα στον κίνδυνο νέας ακυρώσεως, εάν και όσο δεν έχει θεραπευθεί το ελάττωμα της απαιτήσεως».

3. Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι το δεδουλευμένο που απορρέει από την απόφαση που δέχεται την ανακοπή του άρθρο 933 ΚΠολΔ, στην περίπτωση που με αυτή προβάλλεται λ.χ. ως λόγος η ακυρότητα της δικαιοπραξίας στην οποία στηρίζεται η αναγκαστική εκτέλεση, με το δεδουλευμένο που απορρέει από την απόφαση που κάνει δεκτή μία αναγνωριστική αγωγή με αίτημα την ακυρότητα της δικαιοπραξίας, έχουν ομοιότητα. Επομένως, μπορεί το αντικείμενο της δίκης της ανακοπής του άρθρο 933 ΚΠολΔ να είναι διαφορετικό από το αντικείμενο της δίκης της αγωγής, αλλά δεν μπορεί να παραβλεφθεί το γεγονός ότι η εν λόγω ανακοπή έχει παρόμοια αποτελέσματα με μία αντίστοιχη αγωγή από την πλευρά των αντικειμενικών ορίων του δεδουλευμένου, γεγονός που αρκεί για να θεμελιώσει την αναγκαία ομοιότητα που θα επιτρέψει την αναλογική εφαρμογή της διάταξης του άρθρο 263 § 2 ΑΚ. Αλλωστε, η αναλογική εφαρμογή που προτείνεται παρουσιάζεται ως αναγκαία, ενόψει των σύντομων προθεσμιών εντός των οποίων πρέπει – συνήθως – να ασκηθεί η εν λόγω ανακοπή, οι οποίες δεν επιτρέπουν την επανέγερσή της σε περίπτωση ανακλήσεως της αγωγής ή απορρίψεώς της για λόγους μη ουσιαστικούς (λ.χ. βλ. την προθεσμία του άρθρο 934 § 1 εδ. α' ΚΠολΔ).

7.3. Ανακοπή τρίτου κατ' άρθρο 936 ΚΠολΔ

1. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρο 936 ΚΠολΔ, τρίτος δικαιούται να ασκήσει ανακοπή κατά της αναγκαστικής εκτελέσεως, εφόσον προβάλλει το δικαίωμά του επί του αντικειμένου της εκτελέσεως, το οποίο δικαιούται να το αντιτάξει εναντίον του καθ' ου η εκτέλεση. Η άσκηση της ανακοπής αυτής έχει προορισμό να προστατεύσει το δικαίωμα που έχει ο τρίτος στο αντικείμενο της εκτελέσεως, το οποίο δικαιούται να αντιτάξει κατά του καθ' ου η εκτέλεση⁸³. Θα

83. Βλ. Γέσιου - Φαλσή, Αναγκαστική εκτέλεση - ΓενΜέρος, § 42, αριθ. Ι, σ. 322.

μπορούσαμε έτσι να πούμε, ότι η ανακοπή του άρθρου 936 ΚΠολΔ έχει ως λόγο την ύπαρξη θιγόμενου ουσιαστικού δικαιώματος του τρίτου στο αντικείμενο της εκτελέσεως, αντιτάξιμου ως ισχυρότερου του καθ' ου⁸⁴.

2. Για τη νομική φύση της ανακοπής του τρίτου, δεν υπάρχει ομοφωνία στην ελληνική θεωρία και νομολογία. Η διαφωνία που υπάρχει, αποτυπώνεται και στις προπαρασκευαστικές εργασίες του ΚΠολΔ⁸⁵, κατά τις οποίες, σύμφωνα με τη γνώμη ενός μέλους της Συντακτικής Επιτροπής, η ανακοπή του τρίτου έχει ως κύριο σκοπό την αναγνώριση του ουσιαστικού δικαιώματος του τρίτου. Δύο όμως μέλη της επιτροπής υποστήριζαν αντίθετη άποψη, κατά την οποία η ανακοπή του τρίτου είναι ένδικο βοήθημα δικονομικού χαρακτήρα και το ουσιαστικό δικαίωμα του τρίτου εξετάζεται παρεμπιπτόντως. Ειδικότερα:

3. Οι ουσιαστικές θεωρίες σχετικά με τη νομική φύση της ανακοπής του τρίτου, υπερτονίζουν τον ουσιαστικό χαρακτήρα της, θεωρώντας ότι κύριο αντικείμενο της δίκης της ανακοπής είναι το προβαλλόμενο ουσιαστικό δικαίωμα του τρίτου, που η αναγνώρισή του καθιστά την αναγκαστική εκτέλεση μάταιη. Πειστικότερη⁸⁶, ωστόσο, είναι η δικονομική θεωρία, κατά την οποία η ανακοπή του τρίτου είναι δικονομικό ένδικο βοήθημα με διαπλαστικό χαρακτήρα⁸⁷. Όπως επισημαίνεται από την καθηγήτρια Π. Γέσιου - Φαλτσή⁸⁸, «το κύριο και υποχρεωτικό αντικείμενο της δίκης της ανακοπής είναι, όχι η αναγνώριση του ουσιαστικού δικαιώματος του τρίτου, αλλά η εναντίωση κατά των πράξεων εκτελέσεως, οι οποίες υπόκεινται σε ακύρωση κατά την έκταση που το δικαίωμα του τρίτου υπερισχύει απέναντι στο δικαίωμα του καθ' ου η εκτέλεση... Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πραγματικού και από την έννομη συνέπεια του άρθρου 936 § 1 ΚΠολΔ, πρόκειται για ένδικο βοήθημα το οποίο έχει ως σκοπό τη δικαστική διάπλαση της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτελέσεως με τρόπο που να αναιρεί τη βλαπτική δικονομική έννομη κατάσταση που δημιούργησε η αναγκαστική εκτέλεση για τον τρίτο. Σύμφωνα με το άρθρο 936 § 1 ΚΠολΔ, η ανακοπή του τρίτου αποβλέπει πιο συγκεκριμένα στην ακύρωση των πράξεων της αναγκαστικής εκτελέσεως κατά την έκταση που αυτές βλάπτουν το ουσιαστικό δικαίωμα του τρίτου, το οποίο αυτός ο τελευταίος δικαιούται να αντιτάξει κατά του καθ' ου η εκτέλεση. Είναι επομένως αυτονόητο, ότι η έρευνα

84. Βλ. Μακρή Δ., Ανακοπή κατά της εκτελέσεως, υποσ. 226, αριθ. 152, σ. 110.

85. Βλ. Γέσιου - Φαλτσή, Αναγκαστική εκτέλεση - ΓενΜέρος, § 42, αριθ. III, σ. 324, όπου εκτίθενται οι απόψεις που υποστηρίχθηκαν κατά τη διάρκεια των προπαρασκευαστικών εργασιών του ΚΠολΔ.

86. Βλ. Γέσιου - Φαλτσή, Αναγκαστική εκτέλεση - ΓενΜέρος, § 42, αριθ. III, σ. 324-325, Μακρή, ό.π., αριθ. 153, σ. 111.

87. Για τις θεωρίες που έχουν υποστηριχθεί σχετικά βλ. εκτενέστερα τη σχετική μονογραφία του Σ. Σταματόπουλου, Η δικαστική προστασία του τρίτου στην αναγκαστική εκτέλεση κατά την ΚΠολΔ 936, 1994, σελ. 96 επ.

88. Βλ. Γέσιου - Φαλτσή, Αναγκαστική εκτέλεση - ΓενΜέρος, § 42, αριθ. III, σ. 324-325.

για το βάσιμο του αιτήματος της ανακοπής του τρίτου οδηγεί αναγκαίως και στην έρευνα για το βάσιμο του λόγου της ανακοπής. Επειδή όμως ο λόγος αυτός συνδέεται υποχρεωτικά με το ουσιαστικό δικαίωμα του τρίτου, αυτό το τελευταίο αποτελεί την προδικαστική έννομη σχέση, που η διάγνωσή της εμφανίζεται ως η αναγκαία προϋπόθεση (331) για την κρίση του αιτήματος της ανακοπής. Τα συνθετικά στοιχεία της ανακοπής του τρίτου, όπως αυτά προσδιορίζονται με βάση τη λογική δομή του άρθρου 936 § 1 ΚΠολΔ, οδηγούν επομένως στο συμπέρασμα ότι το αντικείμενο της δίκης της ανακοπής του τρίτου είναι η δικονομική αξίωση η οποία εξατομικεύεται από τον λόγο και από το αίτημα της ανακοπής και η οποία σκοπεί στη διάπλαση της διαδικασίας της εκτελέσεως». Ενόψει των ανωτέρω, στο πλαίσιο της δικονομικής θεωρίας γίνεται δεκτό⁸⁹, ότι η ανακοπή του άρθρου 936 ΚΠολΔ – για την οποία ισχύει και το απρόθεσμο της άσκησής της –, είναι στην ουσία αγωγή⁹⁰.

4. Περαιτέρω κατά την συγγραφέα⁹¹ «υπό τον ΚΠολΔ δεν υπάρχει βέβαια ρητή αναφορά για τη δυνατότητα συνδέσεως με το ακυρωτικό διαπλαστικό αίτημα της ανακοπής και αιτήματος για τη διεκδίκηση, όπως στο προηγούμενο δίκαιο. Η αναγνώριση, ωστόσο, στον τρίτο της δυνατότητας να επιτύχει στη δίκη της ανακοπής την πλήρη έννομη προστασία (και για το ουσιαστικό του δικαίωμα που θα στηρίζει την ακύρωση της εκτελέσεως) είναι από τελεολογική άποψη αυτονόητη. Διότι σχετικά με το ουσιαστικό δικαίωμα του τρίτου θα παραχθεί έτσι και αλλιώς δεδουλευμένο, αφού η αρμοδιότητα κανονίζεται με βάση αυτό και συνεπώς οι προϋποθέσεις του άρθρου 331 ΚΠολΔ υπάρχουν. Η έννομη προστασία του τρίτου θα είναι, εντούτοις, πλήρης μόνο όταν ενώνεται και αίτημα για τη διεκδίκηση του πράγματος στη δίκη της ανακοπής, εάν και όσο υπάρχουν οι προϋποθέσεις του ουσιαστικού δικαίου. Γιατί μόνο τότε μπορεί ο ανακόπτων να αποκτήσει και εκτελεστό τίτλο».

5. Εξαιτίας λοιπόν της ιδιαίτερης φύσεως της δίκης της ανακοπής του άρθρου 936 ΚΠολΔ, είναι δυνατό να υπάρξει η σώρευση δύο αιτημάτων: αφενός του δικονομικού αιτήματος του σχετικού με το κύρος των πράξεων της αναγκαστικής εκτελέσεως και αφετέρου του αιτήματος του σχετικού με το ουσιαστικό δικαίωμα του τρίτου. Λ.χ. στην περίπτωση κατά την οποία με την αναγκαστική εκτέλεση προσβάλλεται η κυριότητα του τρίτου στο αντικείμενό της, με το δικόγραφο της ανακοπής του τρίτου μπορούν να ενωθούν: το διαπλαστικό αίτημα που αφορά το κύρος της εκτελέσεως και το αναγνωριστικό αίτημα για την κυριότητα του ανακόπτοντος. Και στο παράδειγμα αυτό, όπως παρατηρείται⁹², θα υπάρχει σώρευση αφενός του δικονομικού χαρακτήρα του (διαπλαστικού) ενδίκου

89. Βλ. Μακρή, ό.π., αριθ. 156α, σ. 113.

90. Ενδεικτική είναι η διάταξη του άρθρου 936 § 2 ΚΠολΔ, κατά την οποία, εάν πρόκειται για ακίνητο η ανακοπή θα πρέπει να εγγράφεται στο βιβλίο διεκδικήσεων κατά το άρθρο 220 ΚΠολΔ

91. Γέσιου - Φαλτσή, Αναγκαστική εκτέλεση - ΓενΜέρος, § 42, αριθ. III, σ. 326.

92. Γέσιου - Φαλτσή, Αναγκαστική εκτέλεση - ΓενΜέρος, § 42, αριθ. III, σ. 326-327.

βοηθήματος της ανακοπής και αφετέρου, της αναγνωριστικής της κυριότητας αγωγής. Ενδεικτικό τέλος είναι, ότι η εν λόγω ανακοπή δημιουργεί όπως η αγωγή εκκρεμοδικία, η οποία υφίσταται με την παράλληλη άσκηση από το ίδιο πρόσωπο αγωγής προς διάγνωση του ουσιαστικού δικαιώματος και ανακοπής τρίτου στην οποία σωρεύεται και αίτημα αναγνωριστικό περί του ουσιαστικού δικαιώματος αυτού και προσβολής πράξεως της αναγκαστικής εκτελέσεως⁹³.

6. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω εκτεθέντων, δεν υπάρχει αμφιβολία για την ύπαρξη της αναγκαίας ομοιότητας που ανοίγει το δρόμο για την αναλογική εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 263 § 2 ΑΚ επί της ανακοπής του τρίτου.

7.4. Ανακοπή κατά του πίνακα κατατάξεως

1. Στην περίπτωση που το πλειστηρίασμα είναι ανεπαρκές για την ικανοποίηση του επισπεύδοντος και των αναγγελλέντων δανειστών, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού είναι υποχρεωμένος να συντάξει, εντός ορισμένης προθεσμίας, πίνακα κατατάξεως για όλες τις νομίμως συμμετέχουσες στη διαδικασία απαιτήσεις (άρθρο 1006 § 3, 974, 980, 1007 ΚΠολΔ), κατά την προβλεπόμενη από το νόμο τάξη και σειρά. Τα ανακλύπτοντα από την κατάταξη αιτήματα επιλύονται τότε, με την άσκηση της κατ' άρθρο 979 ΚΠολΔ ανακοπής κατά του πίνακα. Με την ανακοπή αυτή ο δανειστής που αποβλήθηκε από την κατάταξη εν όλω ή εν μέρει, εφόσον έχει έννομο συμφέρον, προσβάλλει τον πίνακα ζητώντας τη μεταρρύθμισή του με την αποβολή από αυτόν του καθ' ου και την κατάταξη του ιδίου στη θέση ή πριν από την απαίτηση του αντιδίκου του⁹⁴.

2. Η εν λόγω ανακοπή, αποτελεί ειδικό ένδικο βοήθημα με αποκλειστικό χαρακτήρα⁹⁵ και έχει ευρύ αντικείμενο⁹⁶. Με την άσκησή της ανοίγεται δίκη περί την εκτέλεση. Επίσης, όσα ειπώθηκαν ανωτέρω για την εξωτερική και εσωτερική αντιστοιχία των προηγούμενων ανακοπών με την αγωγή, ισχύουν και για την ανακοπή κατά του πίνακα κατατάξεως. Που εντοπίζεται όμως η στενότερη ομοιότητα της ανακοπής αυτής με την αγωγή;

3. Όπως γίνεται δεκτό⁹⁷, η ανακοπή του άρθρου 979 ΚΠολΔ δεν αποτελεί

93. Βλ. Μακρή, ό.π., αριθ. 156α, σ. 113.

94. Βλ. Νικολόπουλο, σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, άρθρο 979, αριθ. 1, σ. 1895.

95. Βλ. Πίψου, Η άμυνα του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη κατά της αναγγελίας δανειστή και κατά του πίνακα κατατάξεως, Ζητήματα δικών περί την εκτέλεση - Πρακτικά της διημερίδας Κομοτηνής (10 και 11 Δεκεμβρίου 2002) που αφιερώθηκε στην Ομότιμη καθηγήτρια Πελαγία Γέσιου - Φαλτσή, σ. 136.

96. Βλ. Πίψου, ό.π., σ. 158, όπου διευκρινίζεται, ότι «αντικείμενό της συνιστά ολόκληρη η διαδικασία ενώπιον του συμβολαιογράφου, που αρχίζει από την άσκηση των αναγγελιών (άρθρο 972), συνεχίζει με την κατάθεση των παρατηρήσεων (άρθρο 974 εδ. β') και τερματίζεται με τη σύνταξη του πίνακα κατατάξεως (άρθρο 974)».

97. Βλ. Γέσιου - Φαλτσή, Αναγκαστική Εκτέλεση - ΕιδΜέρος, 1983, § 63, σ. 323, Πίψου, Η άμυνα του καθ' ου, σ. 158.

αποκλειστικά μέσο άμυνας, αλλά και μέσο επίθεσης του ανακόπτοντος. Και αυτό, γιατί βασικός στόχος⁹⁸ της ανακοπής δεν είναι απλώς η δικαστική διάπλαση, δηλαδή η ακύρωση ή η μεταρρύθμιση του πίνακα με την ολική ή μερική αποβολή του καθ' ου· επιδιώκεται ταυτόχρονα και θετική ενέργεια εκ μέρους του δικαστηρίου που συνίσταται στη διάγνωση της απαιτήσεως του ανακόπτοντος και στην εντεύθεν κατάταξή της στη θέση του καθ' ου αυτή στρέφεται.

4. Ειδικότερα, οι λόγοι της ανακοπής αυτής περιέχουν αντιρρήσεις κατά της ορθότητας του πίνακα κατατάξεως ή αφορούν την ουσία της απαιτήσεως του ανακόπτοντος που δεν κατατάχθηκε ως αβάσιμη ή αναπόδεικτη⁹⁹. Οι ουσιαστικοί λοιπόν λόγοι της ανακοπής, αφορούν τις απαιτήσεις των καταταγμένων δανειστών και στο πλαίσιο αυτών, ο οφειλέτης μπορεί να προβάλει – και μάλιστα χωρίς τη δέσμευση του άρθρου 934 ΚΠολΔ – λόγους αναφερόμενους στην ύπαρξη, τη γέννηση ή το μέγεθος της αναγγελμένης απαιτήσεως, είτε με απλή άρνηση αυτής, είτε με την παράλληλη προβολή καταλυτικών ενστάσεων, όπως η ένσταση παραγραφής ή εξοφλήσεως¹⁰⁰. Ακόμη, κατά την κρατούσα άποψη, με την ανακοπή του οφειλέτη κατά του πίνακα κατατάξεως είναι δυνατό να προβληθούν και λόγοι που αναφέρονται στην ύπαρξη ή στο μέγεθος της απαιτήσεως του επισπεύδοντος – μόνον όμως εάν ανάγονται σε χρόνο μετά τον πλειστηριασμό, διότι εν προκειμένω ισχύει ο φραγμός του άρθρου 934 § 1 εδ. β'¹⁰¹. Και όπως επισημαίνεται¹⁰², «αν ο λόγος ανακοπής αφορά την ύπαρξη ή ανυπαρξία των απαιτήσεων του ανακόπτοντος ή καθ' ου, σωρεύεται και το αναγνωριστικό αίτημα (θετικό ή αρνητικό) σχετικά με τις παραπάνω απαιτήσεις». Επομένως, εάν ασκηθεί μία ανακοπή κατά του πίνακα με την οποία προβάλλεται, λ.χ., ως λόγος η ένσταση παραγραφής κατά αναγγελμένης απαιτήσεως, από την απόφαση που θα δέχεται την ανακοπή θα απορρέει δεδικασμένο και για το αναγνωριστικό αυτό αίτημα.

5. Λαμβανομένης υπόψη της διπλής φύσεως της ανακοπής κατά του πίνακα κατατάξεως, η οποία αποτελεί μέσο άμυνας αλλά και επίθεσης¹⁰³ εκ μέρους του ανακόπτοντος, αλλά και του, εξ αυτού του λόγου, απορρέοντος δεδικασμένου για την ύπαρξη ή ανυπαρξία των απαιτήσεων του ανακόπτοντος ή του καθ' ου – στην περίπτωση που σωρεύεται αναγνωριστικό αίτημα για την ύπαρξη ή ανυπαρξία των

98. Βλ. Πίψου, Η άμυνα του καθ' ου, σ. 158. Η καθηγήτρια διευκρινίζει περαιτέρω, ότι η ανακοπή του οφειλέτη κατά του πίνακα, διατηρεί το βασικό αμυντικό χαρακτήρα των ανακοπών.

99. Βλ. Γέσιου - Φαλτσή, Αναγκαστική εκτέλεση II - Ειδικό μέρος, § 63, σ. 327.

100. Βλ. Πίψου, Η άμυνα του καθ' ου, σ. 176-177.

101. Βλ. Πίψου, προηγ. υποσ., σ. 176 και υποσ. 118.

102. Βλ. Γέσιου - Φαλτσή, Αναγκαστική εκτέλεση - ΕιδΜέρος, § 63, σ. 330.

103. Δε θα πρέπει να λησμονείται, ότι η διάταξη του άρθρου 263 § 2 ΑΚ ρυθμίζει όχι μόνον τη δυνατότητα επανέγερσης της αγωγής αλλά και – γενικότερα – τη δυνατότητα επανάσκηψης κάθε ενδίκου βοηθήματος και κάθε επιθετικής πράξης του δικαιούχου κατά του υποχρέου για επιδίωξη ή αναγνώριση της αξιώσεώς του.

απαιτήσεων του ανακόπτοντος ή του καθ' ου -, καταλήγουμε στο συμπέρασμα, ότι εν προκειμένω υφίσταται η αναγκαία ομοιότητα που θα ανοίξει το δρόμο για την επιβαλλόμενη αναλογική εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 263 § 2 ΑΚ¹⁰⁴.

7.5. Ανακοπή του άρθρου 971 § 2 ΚΠολΔ

1. Όταν το πλειστηρίασμα επαρκεί για την ικανοποίηση του επισπεύδοντος και των αναγγελθέντων δανειστών δεν συντάσσεται πίνακας κατατάξεως, αλλά ο συμβολαιογράφος προχωρεί μέσα σε ορισμένη προθεσμία στην πληρωμή των απαιτήσεών τους (άρθρο 971 § 1 ΚΠολΔ). Στην περίπτωση δε αυτή, λόγοι σχετικοί με τις δικονομικές ακυρότητες της αναγγελίας, ως διαδικαστικής πράξεως συμμετοχής του δανειστή στη διανομή, αλλά και οποιοδήποτε λόγοι αναφορικά με το υποστατό ή τη βασιμότητα της αναγγελλόμενης απαιτήσεως εισάγονται με ανακοπή εναντίον αυτής της ίδιας της αναγγελίας (άρθρο 971 § 2 ΚΠολΔ)¹⁰⁵.

2. Η αναγκαιότητα θέσπισης του ιδιαίτερου αυτού μέσου άμυνας του καθ' ου κατά των αναγγελιών στις περιπτώσεις που δεν συντάσσεται πίνακας κατατάξεως, οφείλεται στην αδυναμία προβολής λόγων που αφορούν την απαίτηση των άλλων δανειστών που αναγγέλθηκαν, με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ. Έτσι, ενώ δημιουργείται κατ' αρχήν η εντύπωση ότι υπάρχει δυνατότητα προσβολής της αναγγελίας ως πράξεως της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσεως, με την ανακοπή του άρθρου 933, διαπιστώνεται ότι με αυτή την ανακοπή δεν παρέχεται πλήρης προστασία στον καθ' ου η εκτέλεση, διότι οι κατ' αυτή την ανακοπή λόγοι που αφορούν την απαίτηση αφορούν μόνον την απαίτηση του επισπεύδοντος και όχι την απαίτηση των άλλων δανειστών που αναγγέλθηκαν¹⁰⁶. Περαιτέρω γίνεται δεκτό¹⁰⁷ ότι η ανακοπή αυτή ανοίγει δίκη περί την εκτέλεση.

3. Η ανακοπή του άρθρου 971 § 2 ΚΠολΔ συνιστά διαπλαστικό ένδικο βοήθημα με αμιγώς αμυντικό χαρακτήρα και περιορισμένο αντικείμενο και έχει ως αίτημα την ακύρωση της αναγγελίας ως πράξεως συμμετοχής του δανειστή στη διαδικασία της διανομής¹⁰⁸. Ο δε αμυντικός διαπλαστικός της χαρακτήρας, διατηρείται και στην περίπτωση που ο λόγος αφορά αποκλειστικά την αναγγελλθείσα απαίτηση¹⁰⁹. Επομέ-

104. Βλ. όμως Νικολόπουλο, σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, άρθρο 979, αριθ. 7, σ. 1897, με παραπομπές στη νομολογία, κατά τον οποίο το άρθρο 263 ΑΚ δεν εφαρμόζεται επί της εν λόγω ανακοπής.

105. Βλ. Πίψου, Η αναγγελία δανειστή στην αναγκαστική εκτέλεση, 2001, κεφ. 4, σ. 477.

106. Βλ. Πίψου, Η αναγγελία, κεφ. 4, σ. 482-483 και υποσ. 10 και 13.

107. Βλ. Πίψου, Η άμυνα του καθ' ου, σ. 137.

108. Βλ. Πίψου, ο.π., σ. 145.

109. Βλ. Πίψου, ο.π., σ. 146, όπου διευκρινίζεται ακόμη, ότι παρά το γεγονός ότι το άρθρο 971 § 2 ΚΠολΔ δεν προσδιορίζει τους λόγους για τους οποίους μπορεί να ασκηθεί η ανακοπή κατά της αναγγελίας, η παραπομπή στα άρθρα 933 επ. και ο ειδικότερος σκοπός καθιερώσεώς της οδηγεί στο συμπέρασμα, ότι βάση της ειδικής αυτής ανακοπής μπορεί να αποτελέσουν λόγοι τόσο ουσιαστικοί

νωσ, όπως παρατηρεί και η καθηγήτρια Λ. Πίψου¹¹⁰, η εν λόγω ανακοπή «προσεγγίζει λειτουργικά περισσότερο την ανακοπή του άρθρου 933, με την οποία επιδιώκεται η ακύρωση πράξεως εκτελέσεως όταν αυτή θεμελιώνεται σε ελαττώματα της απαιτήσεως του επισπεύδοντος, παρά τη συγγενή προς αυτή ανακοπή του άρθρου 979 § 2 ΚΠολΔ». Και συνεχίζει επισημαίνοντας, ότι «η ύπαρξη ή η ανυπαρξία της προσβαλλόμενης από τον καθ' ου έννομης συνέπειας του ουσιαστικού δικαίου κρίνεται από το δικαστήριο προδικαστικά, ως αναγκαίο προαπαιτούμενο του κύριου αιτήματος της δικαστικής διαπλάσεως».

4. Ενόψει, λοιπόν, της ομοιότητας του ενδίκου αυτού βοηθήματος με την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, για το ειδικότερο θέμα της ομοιότητάς της με την αγωγή και την εξ αυτής αναγκαιότητα αναλογικής εφαρμογής του άρθρου 263 § 2 ΑΚ, παραπέμπουμε στα όσα ανωτέρω εκτέθηκαν για την ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ¹¹¹.

7.6. Συμπέρασμα - Λοιπές ανακοπές του ΚΠολΔ

1. Κατά τη γνώμη που υποστηρίζεται στη μελέτη αυτή, επί των ανωτέρω ανακοπών είναι εφικτή η αναλογική εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 263 § 2 ΑΚ, καθώς συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά που πιστοποιούν μία ομοιότητα με την αγωγή. Και περαιτέρω, η ομοιότητα αυτή είναι που καθιστά αναγκαία την αναλογική εφαρμογή που προτείνεται. Αλλά η αναλογική εφαρμογή του εν λόγω άρθρου επί ανακοπών, στις οποίες δεν υπάρχουν τα χαρακτηριστικά αυτά, δε δικαιολογείται.

2. Έτσι, δεν είναι δυνατή η αναλογική εφαρμογή του άρθρου 263 § 2 ΑΚ στην περίπτωση λ.χ. της ανακοπής κατά πράξεων του δικαστηρίου (άρθρο 205, 386 § 2 ΚΠολΔ) – που ρυθμίζεται από τα άρθρα 583 επ. ΚΠολΔ – ή στην περίπτωση της ανακοπής επί επιβολής δικαστικών εξόδων σε τρίτο (άρθρο 186 § 2 ΚΠολΔ). Και αυτό, γιατί οι εν λόγω ανακοπές δεν έχουν την απαραίτητη ομοιότητα με την αγωγή ούτε από την άποψη του αντικειμένου της δίκης, ούτε από την άποψη των αποτελεσμάτων, ώστε να καθίσταται αναγκαία και να δικαιολογείται, με βάση τους κανόνες της αναλογίας¹¹², μία τέτοια αναλογική εφαρμογή.

όσο και δικονομικοί. Οι δε ουσιαστικοί λόγοι, είναι δυνατό να αναφέρονται στην αμφισβήτηση της υπέρξεως ή της εκτάσεως της αναγγελθείσας απαιτήσης.

110. Βλ. Πίψου, ο.π., σ. 146

111. Βλ. κεφ. 1, § 3, αριθ. 6.2, §§ 2 και 3.

112. Βλ. Τσάτσο Κ., Το πρόβλημα της ερμηνείας του δικαίου, 146 επ.